

es saig

Vius a perdre punts

Ha arribat, ben de veres, l'estiu i la calor: una calor molt humida, ja pitja fort i convida al "dolce far niente", a reposar davall una bona ombra i fer becaines. Però aquesta possibilitat no està a l'abast de tothom: els pagesos han de recollir els fruits del que sembraren i tots els que es dediquen al turisme han de treure el suc a la temporada que desitjam els sigui profitosa; sembla que turistes n'hi haurà molts, però de cada vegada amb un poder adquisitiu més baix, un fet que no ens ha d'estranyar perquè Mallorca ha deixat de ser una destinació amb preus barats per convertir-se en un lloc on la vida s'ha posat molt cara. Fins quan podrem aguantar el model turístic que tenim? És difícil ser optimistes perquè la competència de cada vegada serà més; esperem que el negoci duri i, si pot ser, millori.

L'estiu ha començat amb una novetat que aquests dies és el tema de conversa recurrent: el carnet de conduir per punts. De fet, només s'ha copiat un sistema que ja funciona a altres països europeus i que segons les estadístiques ha suposat una minva considerable de la sinistralitat a les carreteres; els morts per accidents de trànsit són una plaga insuportable i tot el que es faci per reduir-ne el nombre és ben arribat. Conduint un vehicle es poden cometre infraccions, imprudències, errors i distraccions, que poden causar accidents amb ferits i morts; si a l'amenaça de multes s'hi afegeix la possibilitat de perdre el carnet de conduir per un temps i haver-lo de recuperar amb cursets i una despesa suplementària, forçosament és un fre de cara a transgressions del reglament i imprudències; i fins i tot pot ajudar a posar més atenció en la conducció i no equivocar-nos ni distreure'ns.

Pareix que el primer dia de vigència dels punts ja hi va haver conductors que perderen tota la quota; això pot augmentar el risc de més conductors que circulin sense carnet, perquè una gran majoria de gent necessita el cotxe o la moto per a la seva feina; s'hauran d'incrementar els controls i castigar amb rigor les infraccions que es produeixin en aquest sentit.

Certament que per a molts res no haurà canviat: conduïrem com ho hem fet fins ara. Però n'hi haurà que veuran afectades les seves normes de comportament a la carretera. I tots haurem d'estar més alerta; pensem -com exemple per als algaidins- que la reforma de la carretera de Manacor convida a passar-se pel que fa a la velocitat; amb la vella carretera aquest perill no hi era, però ara hem d'anar amb compte amb el peu a l'accelerador.

PORTADA

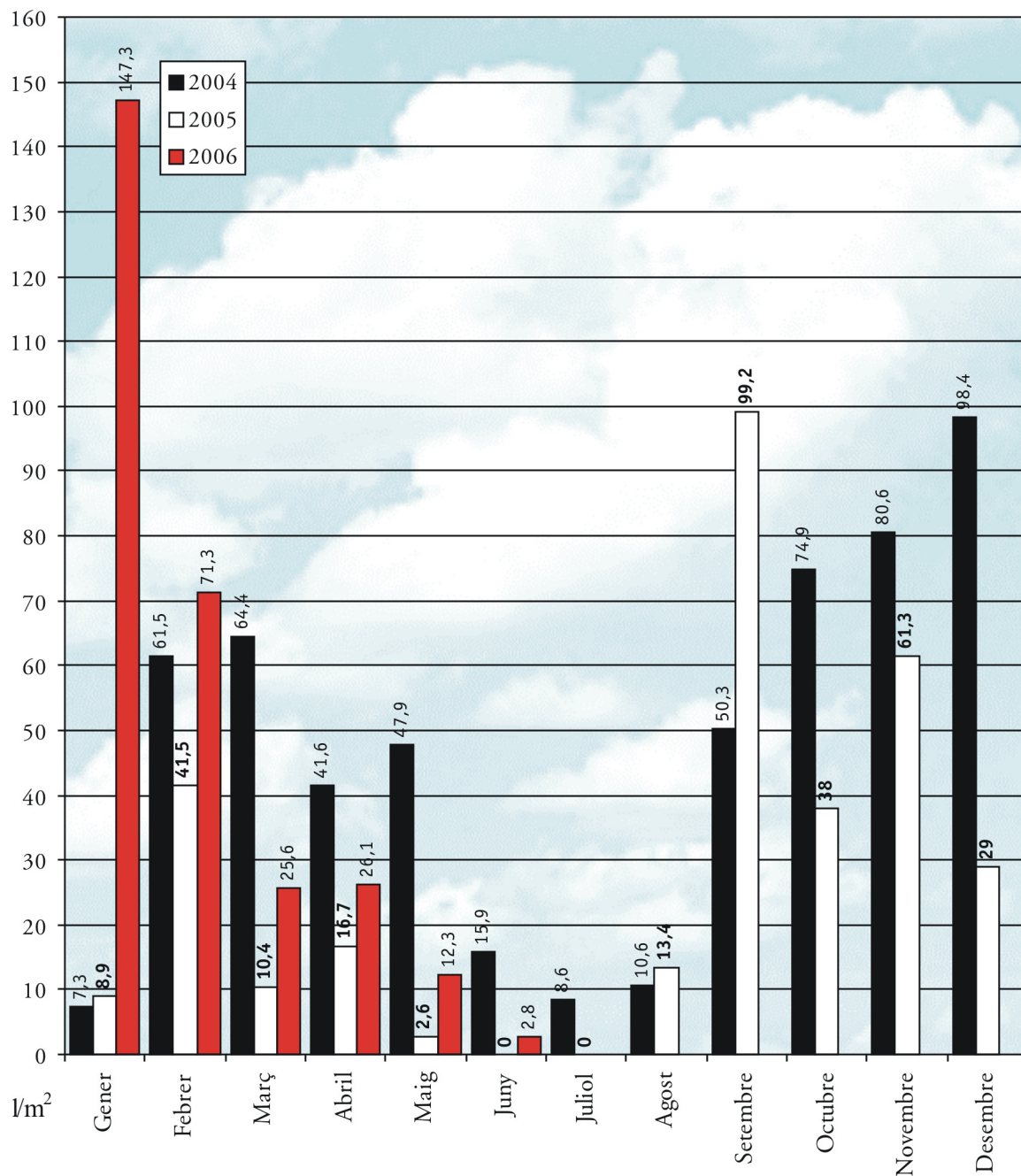
La creu de la Garriga,
abans de la seva destrucció.
Foto de Miquel Llompart.

es saig us desitja unes bones festes de Sant Jaume

Sumari

- 02 Editorial
- 04 Pluviòmetre
- 05 Calaix de sastre
- 06 M'han dit que diuen
- 07 Moviment demogràfic
- 07 Poema
- 08 Sabeu on és?
- 09 El sant del mes
- 10 Fa vint anys
- 11 L'Ajuntament informa
- 14 Festes de Sant Jaume 2006
- 16 Plana Pinera
- 18 Agricultura ecològica
- 20 Flora d'Algaida
- 21 Fa anys
- 22 Sobre astronomia
- 23 PSM-EN d'Algaida
- 24 El patrimoni tudat
- 25 Noticiari de l'Obra
- 26 Música
- 27 Esports
- 28 Ens heu de fer una glosa
- 33 El banc del temps
- 34 La vida, el dret, i la justícia
- 36 Cossiers d'Algaida, 1903
- 40 Un mestre que fa gran un poble
- 41 Una passejada, dues estampes...
- 44 Una xerradeta amb...

Pluviòmetre

Ja sabem que aquests mesos la secció de pluviometria és ben bé testimonial, són mesos secs i com a màxim cau qualche ruixadet. El maig es va tancar amb 12,3 litres i al juny l'amic Gabriel Martorell comptabilitzà 2,8 litres, pràcticament res; a més aquest parell de litres més que d'aigua varen ser de terra i només serviren per embrutar cotxes i plantes i per fer la punyeta als que tenen vinya, que hagueren d'esquitxar més del previst.

Problemes d'identitat

Els qui, com un servidor, tenim sense resoldre els problemes d'identitat, ens plantejam la pregunta amb una certa freqüència: Qui som? Ningú, m'ha respost l'amic Jaume Corbera des de les planes del *Diari de Balears* (21-06-06). Efectivament, no som ningú. Els balears de llengua i de cultura catalanes podem estar satisfets: el PP i el PSOE han pactat un nou estatut que ens eleva a la categoria de no-ninguns. Érem no res, i a partir d'ara serem no-ninguns. Del PP ja no esperàvem res més del que ha fet, però sí podíem esperar una proposta ben diferent d'un partit que s'autoqualifica de progressista.

Com explica el professor Corbera, «*el PSOE ha consentit a mantenir al nou estatut la llengua catalana com a llengua subordinada, com a llengua de segona categoria (regional), com a llengua que ningú té obligació de saber..., perquè tanmateix no serveix per a res. ¿On és la justícia, sr. Antich, sra. Armengol? ¿Per a què volem un nou estatut si no ens ha de servir ni tan sols per dignificar la nostra - també la vostra! - llengua?*» I acaba amb un suggeriment, redactat des de la ràbia i la frustració que aquestes actuacions provoquen: «*Us suggeresc, sr. Matas i sr. Antich, que per acabar d'il·lustrar la bufonada que heu pactat, el dia que l'estatut s'aprovi a les Corts espanyoles us hi presenteu vestits de pagesets, amb calçons amb bufes i un mocador pel cap: serà la representació més adequada del que per a vosaltres representa la llengua i la cultura d'aquest país. I que us acompanyi, naturalment, la sra. Munar vestida de pageseta, amb un bon rebosillo: si UM ha votat a favor d'aquesta indignitat es mereix també fer la pallassada amb vosaltres.*»

I bé, una vegada aclarit que no som ningú, podem continuar la nostra aventura en la recerca de la pròpia identitat. Ja sabem que no mereixem la categoria de persones concretes, però alguna

cosa devem ser. Si no som *qui*, com a mínim *què* som? Aquest pic la resposta me l'ha donada una cadena d'emissores de ràdio, en concret la SER. Un desgraciat, això és el que som. Els comentaristes esportius d'aquesta cadena qualificaren de desgraciats tots els qui, com un servidor, s'alegraren de la derrota de la selecció espanyola de futbol contra França.

I efectivament, som un desgraciat. La meva desgràcia és la d'haver de compartir l'Estat espanyol amb persones ridícules que per presentar-se davant el món, trien com a símbols identificatius objectes tan *cutres* i obsolets com enormes capells mexicans, bous furibunds, tricornis o banderes que exhibeixen l'àguila franquista. La meva desgràcia és la d'haver de compartir l'Estat espanyol amb persones que no saben viure la seva identitat sense mostrar-se agressius cap a la identitat dels altres. La meva desgràcia és haver de compartir l'Estat espanyol amb milions, ho he escrit bé: milions, milions de persones que s'identifiquen amb les postures agressives cap als discrepants.

La meva desgràcia és haver de contribuir, fort i no et moguis, al manteniment de cossos de seguretat que amb massa freqüència no respecten els drets lingüístics dels catalanoparlants. La meva, i també la desgràcia del senyor Marc Peris, professor d'institut que no conec personalment, i amb el qual em vull solidaritzar, perquè ha estat violentat, emmanillat i posteriorment multat per adreçar-se en català a una parella de policies.

Per tant, no els deman gaire, als senyors de la SER. Només que m'ajudin a alliberar-me de tanta desgràcia. Si és així, els prometo que veuré els partits de futbol de la selecció espanyola amb la mateixa imparcialitat amb què veig els de Brasil o els d'Alemanya.

Fa un parell de mesos en sentírem un parell que es queixaven, i fort, dels camins de fora vila, sobretot la part de Cas Brau, de Muntanya, de Son Agustí, ... ja estaven molt malament, però amb aquelles sèquies havien estat tancats o impracticables. Bé, idò fa poc, aquells mateixos comentaven que havien valgut la pena tantes canúsies per com havia quedat el camí de Son Agustí i part del de Muntanya: una “monada” d’asfalt, tant per passejar a peu com en bicicleta. De cotxes o motos, no en deien res perquè ja n’han vist més d’un parell fent-hi carreres o proves d’anar amb una roda en l’aire. Ara, és clar, aquest camí fins arribar a la Novella queda molt mal parat, si comparam.

Parlant d’obres per camins, ens han dit que, fa dies o setmanes, devers el carrer dels Cavallers i de la Farinera és difícil circular-hi durant tot el dia, i els vespres és qüestió d’anar vius amb les barreres i sèquies que hi ha per allà. Ara que la piscina s’ha posat en marxa, el trànsit, sobretot de motorets i bicicletes, s’ha incrementat encara més i convé anar alerta.

L’obertura de la piscina vol dir que s’ha acabat el curs, i no solament el curs escolar dels al·lots i nins de les Escoles i de Lluçmajor, sinó de totes aquelles activitats que es fan al poble i que són moltes. I com a “bon vivants” que som a Algaida, la majoria de finals de curs, o més d’una sessió de “demostració”, solen acabar amb un soparillo, sigui a un restaurant o, la majoria, a casetes particulars o llocs a on es feien les activitats i cada un aporta un determinat menjar, i tothom menja de tothom. Us podeu creure que és un sistema que ajuda molt a acabar bé el curs i a conèixer-se i xerrar més que durant les classes.

A plaça, els horabaixes i vespre ja han començat les tertúlies i reunions al voltant d’una taula del bar. Per cert, que hem sentit comentaris sobre la

poca organització que hi ha entre els bars de la plaça i que obrin i tanquen sense gaire lògica: uns dies estan tots oberts i d’altres quasi tots tancats... Un trobava que l’Ajuntament hi hauria de posar una mica d’ordre, però li respongueren que més val deixar-ho anar tal com va, que si s’hi posa tal vegada ho acaba d’espenyar. El que sí és un fet és la vida que té la plaça els capvespres, sobretot de divendres a diumenge: al·lots petits i mamàs, padrins i padrines que hi van darrera... és un espectacle. L’any passat ho va proposar qualcú: posar una barrereta voltant la plaça i així no perillaria que sortissin.

Aquest mes hem anat de comiats i homenatges: primer va ser Don Emilio, o n’Emilio, que ja era com de casa, després de tants d’anys, ja el consideràvem un algaidí més. El concert de comiat fou ben agradable i emotiu. Segurament seguirà visitant-nos, ja que aquí ha deixat bons amics. I l’altre comiat, aquest amb sopar per a tothom (a la de n’Emilio també n’hi hagué, però només per als músics) fou la de Don Gabriel Vich, en Biel Vicó per als algaidins més granadets. Ens han dit que fou una vetlada molt agradable i emotiva, tot molt ben preparat i amb una feinada feta pels organitzadors. A tots dos, des d’aquestes planes, els desitjam un bon “retiro” (bé, crec que n’Emilio encara haurà de bufar al manco un parell, mallorquí, d’anys més).

En tornar ja haurà passat Sant Jaume, i això vol dir que pràcticament haurà passat l’estiu. Sí, no us penseu que exageri: començarem collint quatre ametlles i un parell de garroves (sí, encara hi ha entabanats o pardaleres que van a tomar ametles), l’endemà arribaran les vermades,... i ja som al setembre... Però no siguem pessimistes i pensem en els dies de festa que ens esperen, i que segurament ens faran passar un bon gust.

Bones festes, i si no s’hi posa més mal, fins al mes de setembre.

Defuncions

Joan Vidal Tomàs.
Va morir dia 22 de maig.

Pep Jaume Ramon.
Va morir dia 3 de juny de 2006,
tenia 68 anys.

Catalina Puig Ballester.
Ens deixà dia 20 de juny
als 85 anys.

Maria Trobat Mas.
Va morir dia 21 de juny.
Tenia 90 anys.

Araceli Jaenada Vaquero.
Va morir dia 25 de juny
als 88 anys.

Catalina Thomàs Martorell Mulet.
Morí a Pina dia 26 de juny.
Tenia 71 anys.

Naixements

Miquel Àngel Massanet Cerdà,
fill de Miquel i Margarita.
Va néixer dia 9 de juny.

Damià Coll Llabrés,
fill d'Antoni i Maria.
Va néixer dia 18 de juny.

Aina Maria Salom Guffanti,
filla d'Antonio i Liliana Emma.
Va néixer dia 19 de juny.

Recercaré les petjades
de Mestre Ramon lo Foll
als comellars de la Pau
turonets de Castellitx
Cura d'altura
Randa miranda
llibres a herbes i flors
tristos coloms de Ponent
destapau un sol morat.
Per què em feis el sord, misteris
d'Absència eviternal.

Algaida, octubre 2005

Jaume Serra

Una **grua** és un nom genèric de diversos aparells que serveixen per elevar càrregues i objectes pesats. En la construcció, que és el cas de la fotografia d'aquest mes, es pot definir com la màquina que serveix a les obres per elevar materials en gran quantitat o peces de construcció molt feixugues, transportant-les d'un lloc a l'altre dins el seu radi d'acció.

La **grua-torre** protagonista d'avui es compon essencialment per una torre metàl·lica fixada damunt una llosa que li fa de fonament, que té un braç horitzontal giratori per on es desplaça un carro portador dels mecanismes d'elevació de la càrrega, i un braç més curt que suporta un contrapès.

El "**Grua**": Personatge protagonista de la novel·la de Francesc Candel *Han matado a un hombre, han roto un paisaje*, així, en castellà, perquè en aquell temps l'autor d'*Els altres catalans* només sabia escriure en la seva llengua materna.

Topònim

Son Grua. Possessió del terme de Pollença situada a la Vall d'en March, entre Pedruixella Gran i Can Serra, arrecerada prop de la penya des Xoriguer.

Cançó

Dins s'agost va succeir,
un cas que fa pietat:
abans d'haver combregat,
en Biel Puig va morir,
d'un esclat a Porto Pi,
d'una grua en mal estat.

Miquel Fiolet

Pista

Aquesta grua es troba eventualment a una obra del nostre poble, on diuen que s'hi faran més de trenta-cinc adossats que, situats un vora l'altre, ompliran un nou vial que enllaça la ronda de Ponent, que abans no menava enlloc, fins a un carrer antic i llarg, que condueix a Ciutat.

Aquesta grua diuen que espanta les mèrleres d'aquell indret, i deu ser veritat, perquè enguany ha permès aprofitar la collita de cireres d'una casa, que feia molts anys que no en podien menjar.

Solució del mes passat

Les dues fonts d'energia que us mostrarem a *es saig* del mes passat es troben vora Can Menut de Sa Comuna, just davant Es Camp Gran.

Sant Jaume el Major, apòstol

Parlarem de Sant Jaume, conegut com el Major, per diferenciar-lo de l'altre apòstol del mateix nom, primer bisbe de Jerusalem, germà de Felip, que segons la tradició eren cosins de Jesús, la festa dels quals se celebra dia 3 de maig. Jaume el Major era fill de Zebedeu i Salomé i germà de l'altre apòstol i evangelista Joan; precisament ells dos, juntament amb Pere, formen el grup de deixebles predilectes de Jesús.

Conta l'*Evangelí de Marc* (1, 16-20) que passant vora el llac de Galilea Jesús els cridà amb aquelles paraules "Veniu amb mi i us faré pescadors d'homes". Ells el seguiren i ben aviat presenciaren els primers prodigis: la curació de la sogra de Pere, d'un leprós i d'un paralític i la resurrecció de la filla de Jaire. Trobam els dos germans, Jaume i Joan, sempre al costat del Mestre i l'*Evangelí de Mateu* (20, 20-28) no amaga la seva ambició quan, mitjançant la seva mare, demanen a Jesús seure un a la seva dreta i l'altre a l'esquerra en el seu Regne. Recordem que Jesús contesta recordant-li que "qui vulgui ser important enmig de vosaltres que es faci el vostre servidor, i qui vulgui ser el primer que es faci el vostre esclau; com el Fill de l'home, que no ha vingut a ser servit, sinó a servir".

Pels *Fets dels Apòstols* (12, 1-2) sabem del seu martiri: "Per aquell temps el rei Herodes (es tracta d'Herodes Agripa) decidí de fer mal a alguns membres de l'Església. Féu decapitar Jaume, el germà de Joan". Això succeïa a Jerusalem cap a l'any 42. Una tradició tardana el féu evangelitzador d'Hispània i originà la llegenda del Pilar de Saragossa i la creença de la seva sepultura a Compostel·la; no hi ha certesa històrica de la vinguda a Hispània, que sembla molt improbable. El que sí és cert és que Compostel·la, Sant Jaume de Galícia, es convertí en un dels tres grans llocs de pelegrinatge.

És tradicional l'ajuda de Santiago en la lluita contra els infeels, els moros. Se'l va veure lluitant a la batalla de Clavijo i a la presa de Coimbra i això explica que es creàs l'orde militar de Santiago o de Sant Jaume.

La devoció a Sant Jaume arrelà ben fort i era (o és) patró d'Espanya, i una festa grossa a molts de pobles, entre ells el nostre, que aprofita el 25 de juliol per celebrar les festes d'estiu. Sembla, però, que el seu tarannà racista ("Matamoros") hagi fet minvar la seva simpatia: a hores d'ara no és un sant políticament correcte.

Números 67 i 68

Revisant els números 67 i 68 d'*es saig* (juliol-agost del 86) ens trobam una sèrie de detalls importants. Recordem que amb el núm. 67 repartírem als subscriptors el plànol d'Algaida fet per Jeroni Berard l'any 1789, que ens mostra com era el poble aleshores i que hem vist emmarcat a moltes cases.

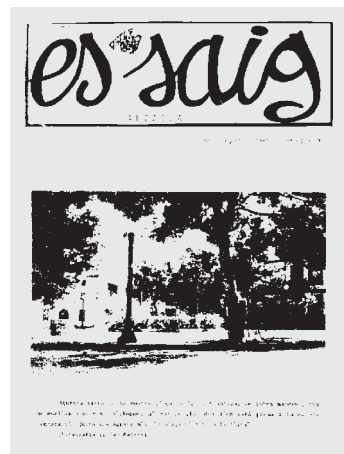
Els editorials comentaven els resultats electorals (segona majoria absoluta del PSOE), la situació del futbol a Algaida (recuperació de la categoria) i l'estat de la carretera de Manacor que era tercermundista i que no ha canviat substancialment fins a l'actualitat. També ens fèiem eco del mal causat a la creu del cementeri dels apestats per uns desaprensus, un dany que l'Ajuntament reparà aviat.

Molt interessants eren les fotos antigues que us oferíem: una tractava del comiat del rector Gabriel Adrover, mort recentment; una altra era una vista de la nostra plaça on s'hi destrien uns canvis significatius; i la tercera, de devers l'any 33, presenta un grup nombrós d'algaidins simpatitzants de la CEDA reunits a Cura entorn del màxim responsable del partit a Mallorca, el marquès del Palmer Lluís Zaforteza, i altres capitosts.

Entre les col·laboracions destacarem una de Gabriel Bibiloni amb el títol "Algaida a través de les suplicacions" (segles XV-XVI) i una de Gabriel Janer Manila "De l'amor i el foc". A les seccions habituals, n'Alexandre Pizà parlava del singlot i de l'uixol i el manescal Antoni Munar, del bocatge. En Calaix Desastre dedicava el seu escrit al desaparegut Pere Quart com a homenatge a "la seva insubornable lleialtat a uns principis, a un poble". Per cert, que el nostre col·laborador havia estat guardonat amb el Premi d'honor de l'Associació de Premsa Forana. No entrem en més detalls dels col·laboradors, però que consti que eren unes revistes ben atapeïdes.

Els cossiers, en una carta oberta, donaven les gràcies al poble per la seva col·laboració econòmica per fer uns vestits nous; recordem que l'Ajuntament havia fet el sord a la petició d'ajuda i per això havien apel·lat a les contribucions particulars. Una notícia d'arxiu transcrivía un acord del 1874 en què la subvenció de l'Ajuntament per a les festes de sant Jaume especificava "teniendo que hacer nuevos de dicha cantidad los vestidos de los cossiers".

Finalment, només recordarem que hi havia una xerradeta amb l'arquitecte Rafel Coll i una amb el carter d'aleshores, en Pep Rotger, en *Pep es Carter*.

CONVENI AMB LES MONGES DE PINA

Amb la construcció del nou edifici destinat a les persones majors, a can Lluís, va ser retirat el parc infantil que hi estava ubicat, per la qual cosa desapareixia un lloc destinat a esbarjo per als infants. Com que era necessària la construcció d'un parc infantil, l'Ajuntament d'Algaida va negociar la possibilitat de poder ubicar-lo al solar que la Congregació de les Germanes Franciscanes Filles de la Misericòrdia tenen a la plaça de Pina; ja que, a més de ser un lloc cèntric, reuneix les condicions necessàries per poder ubicar-hi el parc infantil i crear-hi una àrea recreativa.

Per altra part, coincidint amb el 150 aniversari de la fundació de la Congregació a Pina pels pares fundadors, la Congregació de les Germanes Franciscanes Filles de la Misericòrdia va posar a disposició de l'Ajuntament d'Algaida la cessió de l'usdefruit d'aquest solar, ja que la Congregació és usufructuària del llegat que va fer, el 27 de març de 1863 a Pina, el Rvd. Sr. Francisco Oliver, consistent en mig quartó de terra, denominat vulgarment el corral d'Era, actualment conegut com a corral de ca les Monges, la superfície exacta del qual és de 745 m².

És per la qual cosa que l'Ajuntament ple, a la sessió extraordinària que va tenir lloc el passat 19 de juny, va acordar per unanimitat l'aprovació del conveni de col·laboració entre l'Ajuntament d'Algaida i la Congregació de les Germanes Franciscanes Filles de la Misericòrdia per a la cessió de l'usdefruit del corral de l'Era o corral de les Monges, a Pina.

Aquest conveni preveu la cessió per part de la Congregació de l'usdefruit d'aquests terrenys a l'Ajuntament d'Algaida per un període de trenta anys, amb l'objecte que l'Ajuntament el destini a parc infantil o àrea recreativa. Aquesta cessió ve condicionada al compliment de la voluntat del

legatari, ja que al seu llegat especifica que aquesta cessió només serà vàlida durant el temps en què la Congregació sigui present al lloc de Pina.

A canvi de la present cessió de l'usdefruit, que la Congregació té sobre aquest solar, l'Ajuntament d'Algaida es compromet a compensar la Congregació amb prestacions de caràcter assistencial, en espècie i serveis diversos. Aquesta contraprestació no tindrà un component pecuniari o monetari.

Una vegada signat el conveni amb la Congregació, l'Ajuntament d'Algaida iniciarà el més aviat possible l'expedient per ubicar en aquests terrenys un parc infantil.

ADJUDICACIÓ DE LA CONCESSIÓ DE L'EXPLOTACIÓ DEL BAR DE L'ÀREA ESPORTIVA ES PORRASSAR

D'acord amb la proposta de la comissió informativa i de la mesa de contractació, a la mateixa sessió, l'Ajuntament ple va acordar per unanimitat adjudicar la concessió de l'exploració del bar de l'àrea esportiva Es Porrassar, d'acord amb el plec de condicions i amb l'oferta presentada a l'empresa Algàlia Esport SL, per un període de cinc anys a partir de la signatura del contracte.

FESTES D'ESTIU 2006

També a la mateixa sessió, l'Ajuntament ple va acordar per unanimitat la contractació dels grups musicals que han d'actuar a les festes que s'han de celebrar aquest estiu a Algaida, Pina i Randa i el programa i pressupost de les festes d'estiu de Pina.

A la sessió que va tenir lloc el 26 de juny, l'Ajuntament ple va acordar per unanimitat l'aprovació del programa i pressupost de les festes de Sant Jaume.

FIXACIÓ NOM DE CARRER

També a la mateixa sessió, es va acordar per unanimitat denominar carrer de l'Alfabequera el carrer que va des del carrer de la Tanqueta al carreró d'en Dalabau, paral·lel al carrer de la Roca.

CONVENI SOBRE CARRETERES ENTRE EL MINISTERI DE FOMENT I EL CONSELL DE MALLORCA

Dins el conveni de carreteres que s'està negociant entre el Ministeri de Foment i el Consell de Mallorca, s'han inclòs una sèrie d'obres entre les quals n'hi ha una que afecta el municipi d'Algaida: la millora de la carretera Algaida – Sencelles.

Per altra part, el Departament d'Obres Públiques del Consell de Mallorca ens ha informat que els seus tècnics elaboren els informes per incloure la variant est d'Algaida, que ha d'enllaçar la carretera de Lluçmajor amb la de Manacor, en la revisió del Pla Sectorial Director de Carreteres que ja s'ha de realitzar dins aquest any. Una vegada inclosa dins el Pla, aquesta obra serà executada pel mateix Departament d'Obres Públiques del Consell de Mallorca.

OBRES CARRER CAVALLERS

Per evitar els renous amb les conseqüents molèsties als veïns que produeix el pas de vehicles sobre els reixats de ferro dels embornals per recollir les aigües pluvials del carrer dels Cavallers, s'han realitzat obres que han consistit a retirar els reixats situats al mig del carrer i s'han deixat només els que estan situats al costat de les voravies.

OBRES DE MILLORA DEL PROVEÏMENT D'AIGUA

Pràcticament ja s'han acabat les obres que s'han realitzat els darrers mesos per conduir l'aigua del pou situat a Marina fins al dipòsit de Son Micola a Algaida i posteriorment conduir-la al nucli urbà de Pina. Actualment només queda pendent la instal·lació d'una estació transformadora de corrent vora el pou per poder realitzar la connexió a la xarxa elèctrica.

Aprofitant el pas de la conducció pel camí de Son Agustí, per mor del mal estat del seu paviment, s'ha realitzat la pavimentació d'aquest camí. Igualment s'ha pavimentat un ram del camí de la Caiassa, concretament el tram que va des de la carretera de Pina fins al camí de Son Maig.

En el tram del camí de Muntanya, on s'han realitzat les obres per a la col·locació dels tubs que condueixen l'aigua, no se n'ha pavimentat tota l'amplària sinó només el tram on s'ha obert la rasa. Això és a causa que dins els propers mesos l'Ajuntament realitzarà la pavimentació del camí de Muntanya, en concret el tram situat entre el camí de Son Miquel Joan i el camí de la Comuna.

LICITACIÓ DE LES OBRES DE LA PLAÇA DE PINA

A la sessió extraordinària que va tenir lloc el passat 19 de juny, l'Ajuntament ple va acordar per unanimitat iniciar el procés de licitació per concurs de les obres de rehabilitació i millora de la Plaça de Pina.

MATRÍCULA DE L'EEI FLOR DE MURTA

La preinscripció dels infants que han d'assistir el proper curs 2006 – 2007 a l'escola infantil EEI Flor de Murta supera àmpliament la capacitat actual de les aules destinades als tres nivells. Així i tot, per al curs vinent l'Ajuntament accepta tots

els alumnes que han fet la preinscripció.

Per aquest motiu l'Ajuntament d'Algaida, ja que per al curs vinent està previst que s'inaugurin les sis aules d'educació infantil que actualment s'estan construint, ha sol·licitat a la Conselleria d'Educació i Cultura la cessió a d'una de les tres aules d'educació infantil que actualment usa el CP Pare Pou per integrar-la dins l'escoleta municipal.

Aquest edifici d'educació infantil, format per quatre aules, fou construït per l'Ajuntament d'Algaida amb una subvenció del Ministeri d'Educació i Ciència, d'acord amb el conveni signat l'any 1989 entre les dues administracions, pel qual l'Ajuntament havia de cedir una aula al CP Pare Pou. En el seu moment l'Ajuntament en va construir quatre i en va cedir tres al centre escolar. Per això, ara l'Ajuntament sol·licita una aula per a ús de l'escoleta.

PRESENTACIÓ DEL BANC DEL TEMPS

El passat 12 de juny al casal Pere Capellà, l'entitat Mallorca Verda va presentar el projecte Banc del Temps, dins el projecte Temps de treball i oci, amb l'objectiu de conciliar la vida familiar i professional. Aquest projecte, que compta amb el finançament de la Conselleria de Treball i Formació i la Unió Europea, pioner a les Illes Balears, vol promoure l'intercanvi gratuït de serveis entre les persones de qualsevol edat, per tal de resoldre necessitats de la vida diària. Aquest projecte es realitzarà a Algaida i es posarà en marxa a partir del mes de setembre.

A més de la presidenta de Mallorca Verda, Magdalena Mayol, assistiren a l'acte, el conseller de Treball i Formació, Cristòfol Huguet i Sintes, la consellera de Presidència i Esports, Maria Rosa Puig Oliver, el Batle d'Algaida i altres membres de la corporació.

MOSTRA D'ACTIVITATS DE LES PERSONES MAJORS

L'Ajuntament d'Algaida i l'Associació de Persones Majors d'Algaida, Pina i Randa varen organitzar el passat 18 de juny al pavelló de les Escoles una mostra de les diferents activitats que durant el curs 2005 – 2006 han realitzat les persones majors: ball de saló, danses del món, gimnàstica i tai-txi.

Després, al patí de les Escoles, l'Ajuntament va convidar tots els assistents a un berenar.

JUBILACIÓ DE GABRIEL VICH MIRALLES

Tal com ja us anunciàvem en aquestes mateixes pàgines, el passat 23 de juny va tenir lloc al restaurant de Binicomprat l'acte organitzat pel claustre de professors del CP Pare Pou, l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes i l'Ajuntament d'Algaida, en motiu de la jubilació com a mestre i director del CP Pare Pou Gabriel Vich Miralles.

Des d'aquestes pàgines, volem expressar l'agraïment per la tasca desenvolupada durant quasi quaranta anys en el món de l'educació, dels quals trenta-tres han estat a Algaida i vint-i-sis com a director.

FINAL DE TEMPORADA DEL CE ALGAIDA

El divendres, 2 de juny, va tenir lloc al restaurant Binicomprat l'acte de final de temporada del Club Esportiu Algaida que va organitzar la junta directiva del club.

Des de l'Ajuntament d'Algaida, volem manifestar el reconeixement a la feina del president del Club, Sebastià Amengual, i de la seva junta directiva i també, a tots els presidents, directius, jugadors, aficionats que durant aquest trenta-cinc anys han treballat pel CE Algaida.

es saig

Festes de Sant Jaume 2006

DIMECRES, 19 DE JULIOL

A les 19 hores. **Cercavila** amb els capgrossos acompanyats per la Banda de Música d'Algaida.

A les 20 hores. **Festa intercultural: Lligams entre pobles.** A la Plaça

Exposició *Mira't al món* dels Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació.

Exposició *Algaida Solidari amb San Ramón de Matagalpa (Nicaragua)* i activitats de dinamització infantil a càrrec de l'Associació Algaida Solidari.

Taula de Comerç Just i Comerç dels Pobles del Sud.

A les 22 hores. **Mostra folklòrica** a càrrec del grup *Folk Dance Ensemble BERT* de la República d'Armènia. A la Plaça.

DIJOUS, 20 DE JULIOL

A les 18 hores. **III Torneig de Tennis de Sant Jaume**, modalitat *tae break*. A les pistes poliesportives del Porrassar.

A les 20 hores. **Inauguració de les exposicions:**

Exposició d'olis de Rafel Perelló. A la Plaça núm. 3.

Exposició *Construint la Pau a Burundi*, organitzada per la Fundació Liorna i Veïns sense Fronteres. A la Rectoria.

Exposició de fotografies de Anita Wehran. A la Rectoria.

Exposició de manualitats de l'Associació de Persones Majors. Al casal Pere Capellà.

Exposició de pintura de Francesc Ramis Oliver. Al casal Pere Capellà.

Exposició permanent de fotografies (noves fotografies). Organitzada per l'Agrupació Fotogràfica d'Algaida. Al Casal Pere Capellà.

Pàgina web de l'Agrupació Fotogràfica d'Algaida www.afalgaida.org

A les 22.30 hores. **Festa de la Sabonera.** Organitzada pel cafè-concert s'Acadèmia. A la Plaça.

DIVENDRES, 21 DE JULIOL

A les 21 hores. **Sopar a la fresca.** Sopar popular damunt la Plaça. L'Ajuntament convidarà a vi i gelat.

Per participar en el sopar a la fresca, cal fer la reserva de la taula a la Casa de la Vila des del 13 fins al 20 de juliol.

A les 22.30 hores. **V Gran concurs de Play Back.** Organitzat pel Casal de Joves d'Algaida. A la Plaça. Programes a part.

Amb el suport del Departament de Cultura del Consell de Mallorca dins el programa *Algaida Jove*.

DISSABTE, 22 DE JULIOL

A les 09 hores. **III Gran Premi del Consell de Mallorca de Tir al Plat "Tirada de les Societats"** organitzada per la Societat de Caçadors d'Algaida i la federació balear de tir olímpic. Al camp de tir de Son Mesquida, carretera de Sant Joan, km 3,1. Programes a part.

A les 22 hores. **Combat de picat.** Participen els glosadors Toni Socias, Joan Planisi, Toni Galmés, Jaume Juan *Toledo* i els nins Aina Galmés de Manacor i Miquel Cano d'Algaida. Al casal Pere Capellà.

A les 00 hores. **Revival Estudi 54** amb el DJ Andreu de s'Eixam. A la Plaça.

DIUMENGE, 23 DE JULIOL.

A les 16 hores. **Tirada local a guàtleres**, organitzada per la Societat de Caçadors d'Algaida. Hi haurà servei de bar i cartutxeria. Al camp de tir de Son Mesquida, carretera de Sant Joan, km 3,1. Programes a part.

A les 21.30 hores. **Festival de bandes de música**, amb la participació de la *Banda de Música de Santa Maria*, *Banda del Jovent de l'Indioteria* i la *Banda de Música d'Algaida*. A la placeta de l'Església.

DILLUNS, 24 DE JULIOL. SA REVETLA.

De les 19 a 21 hores. Mostra col·lectiva de pintures *Aphrós*. Al molí d'en Xina.

A les 20 hores. **Els Cossiers faran el quadrat.**

A les 22.30 hores. **Concert de la Banda de Música d'Algaida.** A la Plaça.

A les 00 hores. **Castell de focs artificials**, a càrrec de la pirotècnia Jordà de Lloret. A la ronda de Migjorn.

A les 00.30 hores. **Berbena**, a la Plaça, amb els grups: **Orquestra Baccus, La Salseta del Poble Sec i Lolo's Band**

DIMARTS, 25 DE JULIOL, SANT JAUME

A les 09 hores. **Alborada** pels xeremiers d'Algaida.

A les 11 hores. **Missa de festa** cantada per l'Orfeó Castellitx. Hi predicarà el pare Bernat Nebot Llinàs (TOR), llicenciat en Filosofia i Teologia, superior del santuari de Nostra Senyora de Cura. Els Cossiers ballaran l'Oferta. En acabar la missa, els Cossiers dansaran a la placeta de l'Església.

A les 19 hores. **Animació infantil** a càrrec de *Mallorca Festa*. A la Plaça.

A les 20 hores. Al camp de futbol es Porrassar, partit de futbol entre els equips: **CE MONTUÏRI - CE ALGAIDA**

A les 22.30 hores. **Teatre**. Representació de l'obra *Tots en tenim una* d'Assumpta González, a càrrec del grup de teatre Es Porrassar. A la placeta del Sitjar.

A les 00 hores. Concert del grup **S'Arrual Jazz Mort**. A la placeta de l'Església.

DIMECRES, 26 DE JULIOL, SANTA ANNETA

A les 12 hores. **Carreres de joies, cucanyes i altres entreteniments** per als nins i nines. Organitzat pel Grup d'Esplai Burot. A la Plaça.

A les 16 hores. **XLVI Gran Premi Ciclista Algaida**, organitzat pel Club Societat Esportiva Palma. Programes a part.

A les 21 hores. **Acte de lliurament del 13è Premi Santa Anneta** de Llengua i Cultura Catalanes del Centre Cultural d'Algaida, entitat promotora de Titoieta Ràdio. A l'auditori del casal Pere Capellà.

A les 23.30 hores.

Actuació de **S'Orquestrina d'Algaida**.

A la Plaça.

A la 01.30 hores.

Traca final i fi de festes.

**L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA
US DESITJA UNES BONES
FESTES DE SANT JAUME 2006**

Crònica d'un xafarder

Quan agaf el bolígraf per escriure aquest petit article, ja han passat dos dies de la fi de les festes d'estiu i la ressaca encara dura. Són moltes les coses que voldria contar-vos, però no puc ni tenc la lucidesa suficient per fer-vos arribar el que un, com a piner, ha sentit durant els darrers dies. A les següents línies faré un recull de tot el que ha anat passant durant el mes de juny a Pina, afegint-hi els dos primers dies de juliol... Idò començaré perquè la llista és llarga.

Farà un parell de mesos que des d'aquí felicitem les Monges Franciscanes, pel seu 150è aniversari. Doncs a finals de maig, principis de juny, molts de piners i pineres foren convidats a visitar el convent, museu i església. Amb aquest itinerari rebérem les pertinents explicacions per part d'una entesa en el tema. Francament un no hi pogué anar, emperò parlant amb la gent que hi anà, les paraules que tengueren foren d'admiració. Pel que sembla, ningú no se'n podia avenir de la riquesa, del valor incalculable del patrimoni que s'amaga darrera aquestes portes... tot això em va fer venir un comentari al cap i el posaré com a "puntilla": "No idò, a Sencelles no tenen ni la meitat del que tenim aquí i li treuen bé el suc".

Entrat el juny, començaren les activitats de les prefestes: taller de bijuteria, un altre d'instruments per als més petits, el Torneig de 2x2 damunt plaça (que enguany guanyaren la parella d'en Xisco *Corró* - Jaume *des Forn*) i voldria destacar dues activitats - esdeveniments per damunt els altres: Un va ser "ses piques" de Mobilettes i l'altra la Gimcana Nocturna.

Be idò, el dissabte 24 de juny hi havia el II GP de Mobilettes al camp de futbol. La veritat és que l'ambient que es respirava a Es Figueral era semblant al de les grans cites internacionals, com ara

Xerès o Montmeló. Fins a vint-i-cinc corredors, tots ells piners, prengueren la sortida. No hi va faltar res: gent, renou, ambient de paddock, xou de les diferents escuderies, canvi de condicions climatològiques, rompudes dins pista, qualche esclat... i emoció fins al darrer revolt. Només hi faltaren les "belleses" que aguanten el para-sol a la línia de sortida, problema que per a l'any que ve es mirarà de resoldre... I que pot demanar un bon aficionat a aquest esport? Per cert, el campió fou en Jaume *Page*", de l'escuderia de Sa Bisbal, però la resposta dels pilots rivals no s'ha fet esperar i molts asseguren que el seu "regnat" només durarà un any.

L'altra activitat preffesta, la Gimcana Nocturna, també fou un èxit de participació, ja que foren un total de 10 grups els que estaven apuntats. Llàstima que per les tristes circumstàncies hagué de començar una mica tard i la fi d'aquesta marató acabà enfilada la nit, però havent parlat amb molts dels participants i escoltades les seves impressions puc dir que s'ho passaren "pipa".

El divendres, darrer dia de juny, amb una amollada de coets i el so de les xeremies es donà inici a les festes. Nins i nines i un grupet de pares formaren la comitiva encapçalada pels xeremiers, que anunciaven per tot el poble els tres dies de festa que teníem per davant. Al vespre, ball de bot a plaça per als majors i per als més joves (o no) el IV Rock'n'Pina feia flamada a l'explanada del camp de futbol... la festa s'allargà fins passades les 7.30 h del matí i molta fou la bauxa que es visqué, sense haver de lamentar cap incident.

L'endemà dissabte hi hagué de tot i molt; gimcana infantil a plaça, partidet de fadrines contra casades (he sentit que hi hagué qualche casada que coixejava) I el vespre la Revetla... I quina festassa!!! Això sí, tot el poble a les fosques

De medalles

(i això que feia tres dies que s'havia inaugurat el nou enllumenat, que sinó...) I bé, això que molta gent per tot arreu i molta alegria i ganes de passar-ho bé, fins que amb el sol amunt arribà l'hora de Sa Faraona (d'això val més no fer-ne menció). Per cert, dels coets, crec que val més no dir res perquè la veritat és que no foren d'allò més "guapo", més aviat tirant a magres.

Diumenge al migdia després de missa, corregudes de joies... s'ha de dir que la cara de molts dels organitzadors delataven els excessos de la nit anterior, però compliren amb la seva tasca i tot va anar segons el previst. L'únic que potser va mancar fou la participació de la gent gran.

L'horabaixa començà amb més festa per els infants amb l'animació infantil damunt plaça, tot seguit les 12 olles i jocs d'aigua. Per jo personalment, a part del cansament acumulat que hi havia, aquest moment fou sens dubte el millor del cap de setmana; on infants, joves, pares, mares i qualque padrí jugaren i es divertiren tots junts. Llavors teatre al carrer de la Font, on la companyia algaidina Es Porrassar presentava la seva obra davant un bon grapat de gent.

I res, fins aquí... passades les dotze sonà la traca que tancava les festes. I així acabà tot, de la mateixa manera com començà, amb molt de renou i olor a pólvora. Ara només falten 363 dies per a les properes festes d'estiu.

Per veure fotos de les festes de Pina, donat que ha passat massa poc temps i no hem tengut temps d'arreglar-les, les penjarem a l'adreça d'internet del COF tot d'una que les tenguem. Les podreu veure ben aviat a: www.cofpina.com

Que passeu un bon estiu i procurau gaudir de les vacances!!

Em sembla que ja tingueren el seu petit homenatge, però des d'aquí ho tornarem repetir. A en Biel Sampol, en Toni *Pistatxo* juntament amb tota la seva família i a en Jaume Borràs, per la seva implicació i el seu espectacle al II GP de Mobilette.

A la bona resposta de molta gent del poble davant la nova campanya d'abonaments del Pina CF. Esperem que tot continuï igual i entre tots puguem fer un equip de i per al poble.

A tots els companys del COF per la bona feina feta durant aquestes passades festes. Crec que és per estar-ne contents.

Tampoc em vull oblidar de la gent que directament o indirectament ha col·laborat a fer d'aquestes festes; si no les millors, una de les millors des Pla.

I garrotades

Als "personatges" que durant la matinada del divendres feren malbé l'entorn de la Font de Pina. Tots ells estan convidats a NO tornar per Pina.

A la gent que a les festes del seu poble, tenen mollor i les passen tancats a ca seva o bé s'amaguen darrera els cantons.

Una vintena de pagesos de Mallorca i la Consellera Margalida Moner visitaren explotacions agràries ecològiques a Andalusia

Una vintena de productors d'agricultura ecològica de Balears, acompanyats per la consellera d'Agricultura i Pesca, Margalida Moner; el director gerent de Semilla SA, Joan Simonet; el president del Consell Balear de Producció Agrària Ecològica, Carlos López-Jurado i la seva directora tècnica, Aina Calafat, viatjaren uns dies a Andalusia, per visitar diverses explotacions agràries ecològiques i així poder conèixer noves experiències referents a aquesta activitat, que no utilitza cap substància química en els seus processos productius i que té un bon futur per endavant.

Després de ser rebuts pel batle de Huelva, Pedro Rodríguez, i pel d'Ayamonte, Francisco Vella, i visitar la famosa aldea del Rocío, l'expedició balear visità els cultius de l'empresa Bionest, vora el parc de Doñana, dedicada a la producció de fruita; la bodega de Puerto Carretas, a la Sierra Morena cordobesa; la cooperativa oliera Los Pedroches, a Pozoblanco (Còrdova), i diverses explotacions ramaderes de Sevilla.

Els agricultors i ramaders mallorquins comencen a veure que el futur està en la producció amb el sistema ecològic. La primera impressió d'aques-

ta visita fou la gran escala a la qual ha arribat l'agricultura ecològica a Andalusia, amb més de 400.000 hectàrees, el que suposa un 8% de la seva superfície agrària útil (SAU). A les illes Balears es dediquen a l'agricultura ecològica unes 16.000 hectàrees, amb un 7% de la SAU, i amb uns 400 operadors.

Els nostres pagesos comprovaren que la producció a gran escala no està renyida amb l'agricultura ecològica, sinó tot al contrari.

L'empresa de majors proporcions que es visità fou Bionest, que compta amb 900 treballadors, d'ells 400 contractats en origen a Romania. Els seus cultius abracen unes 500 hectàrees dedicades a la maduixa, majoritàriament, i també a altres fruites. Produeixen 13 milions de quilos de maduixa i tota la producció la venen a França i Alemanya.

El balanç general de la delegació balear fou ben clarificador: és possible una agricultura ecològica

a gran escala sense perdre qualitat i respecte a l'entorn.

La consellera Margalida Moner quedà admirada dels progressos de l'agricultura ecològica a Andalusia i animà els nostres pagesos que "ens presentin projectes per posar en marxa iniciatives d'aquest tipus. Des de la Conselleria els donarem suport". Margalida Moner també indicà: "ja està bé del mite que l'ecològica sigui una agricultura de "senalleta", crec que amb aquestes visites a Andalusia, hem descavalcat aquest mite i podem anar a més amb projectes de viabilitat per a la nostra agricultura ecològica".

Aquestencontre fou organitzat pel Consell Balear de Producció Agrària Ecològica i patrocinat per la Conselleria d'Agricultura i Pesca. Ara bé, durant totes les visites, la delegació balear comptà amb la presència de Francisco Casero, president del Comité Andaluz de Agricultura Ecològica.

La vidalba

Clematis flammula L.

Etimologia

El nom genèric, *Clematis*, deriva del grec *clema*, sarment, per la forma sarmentosa de les tiges. El nom específic, *flammula*, deriva, per altra part, de *flamma*, bandereta, pareix ser que fa referència a la presència de plomall als fruits.

Descripció

Planta de la família de les Ranunculàcies, una de les famílies més antigues de les que habiten les nostres illes.

L'espècie que ens ocupa és una planta perenne, de tiges sarmentoses, enfiladissa bé sobre arbusts i arbres, bé sobre marges i parets. Pot arribar als

8-10 m d'alçada, sempre que se sostingui sobre algun hoste. Les branques són anguloses, de color verd clar quan són tendres i adquireixen l'escorxa a mesura que van envellint. Les fulles es troben disposades de forma oposada, són peciolades, compostes per dos o tres parells de folíols de forma ovada o oval-lanceolada, amb els marges enters o trilobats. Els pecíols estan proveïts de circells que les permeten enfilarse a altres arbres i arbusts i mantenir-s'hi a sobre. Les flors es troben reunides en panícules axil·lars i terminals. Les flors estan formades per un calze constituït per quatre sèpals lliures (rarament cinc), de color blanc; no tenen corol·la; els estams són nombrosos, amb les anteres més llargues que els filaments; el gineceu està format per nombrosos carpels lliures, és a dir, podem observar-hi molts ovaris, estils i estigmes (un per cada carpel de la flor). Els fruits són aquenís, en els quals, quan maduren, l'estil creix i desplega tot un conjunt de pèls de tal manera que l'aparença general de la flor, fecundada i madura, és la de nombrosos fruits proveïts de plomall.

Floreix entre els mesos de maig i agost; fructifica poc després, de tal manera que la planta passa de ser una massa de flors blanques a estar adornada amb els plomalls dels fruits.

És una planta d'alzinars frescos i també la podem trobar a les bardisses d'aquests indrets frescos i humits, si bé a vegades la podem trobar en altres ambients més secs.

Fa 224 anys

L'any 1782 un dels jurats proposa “com trob saria convenient donar un tancat de rotas novas alas garrigas de Punxuat, puis seria motiu de que la Vila de dita garriga tindria molta convianencia; de la que al prezent no treu profit algun; y los ollers senaporten la llenya...” La proposta és ben rebuda i decideixen canar les rotes i fixar les condicions per adjudicar-les: es donen per vint anys “i pagaran la annua merce que offeriran ab blat net, nou, bo i rebador al dia que asseñalaran los Honors Regidors”; el primer any no paguen censal i han de fer un tros de paret; a més han de fer dits roters “per cada quarterada dos jornals de home axuts una volta tantum alli ahont los Honors Regidors voldran...” Es tracta d'uns censals pagats en blat quan la majoria ho eren en diners. S'establiren aquest any de Sa Comuna 165 quarterades en parcel·les que la majoria eren de dues quarterades i se n'aprofitaren 48 establidors. Devien ser terres magres perquè les de bona terra s'havien establert amb anterioritat.

Aquest mateix any es va crear el Banc Nacional de San Carlos, que després seria el Banc d'Espanya. El superintendent de Propis i Arbitris mana que l'Ajuntament decideixi “an quants rayals de Valló” ha de contribuir la Vila en l'establiment de dit Banc. La resposta és que “esta Universitat no te sobrants alguns de Caudals Públichs, o Propis o Arbitres” i que la Vila ja està prou endeutada. Més tard la petició del superintendent es concreta en “cent cinquanta lliures deu sous i sinch diners”. La resposta de la Corporació és que tenen un deute de més de “dos mill lliures de pencions vençudas” i que “si acas en lo subsesiu se trobassen sobrants en tal cas se podra aplicar alguna cosa al dit Banch”. Aquest cas no es degué produir perquè no sabem que l'Ajuntament tengués mai “sobrants”.

Aquest any es nomenaren nous obrers per a l'obra de l'església. Els elegits foren: “lo Rd. Josef Oliver Prevere, el Dr. en Medicina Jaume Muler Clerga; Pera Antoni Munar Nott. Jaume Mulet Bril, Antoni Jaume i Bernat Oliver Garina, i per Clavari lo Rd. Antoni Jordà”.

Pere Mulet

És una planta de distribució mediterrània. A Balears la podem localitzar a les tres illes grans. A Algaida és una planta relativament comuna.

Usos tradicionals

La planta, com altres de la mateixa família, conté com a principis actius càmfora i saponines. La planta, fresca i capolada, té propietats càustiques, és a dir “crema” la pell, per tant està indicada per a les malalties que requereixen d'aquestes propietats, així, antigament s'usava per combatre les seqüeles de malalties com la sarna o la lepra. S'ha d'usar sota control mèdic per les conseqüències que té sobre la pell. En sec perd aquestes propietats i, fins i tot, és usada com a aliment per al ramat.

La màquina del temps

Heu somiat mai a fer un viatge en el temps? Segur que sí! A qui no li han fet ganes veure els dinosaures en persona? O el que hi haurà al futur? Però també deveu pensar que és un fet impossible... Així i tot, heu de saber que les lleis de la física no posen barreres per viatjar a través del temps.

Un viatge cap al futur seria molt fàcil i em pareix que una vegada ja es va explicar com fer-ho en aquesta secció. El truc era utilitzar una nau espacial que viatgés a la velocitat de la llum, la qual cosa faria que el temps a dins la nau passés més lent que a la Terra gràcies a la dilatació temporal i, en conseqüència, quan tornéssim a casa, haurien passat molts més anys que els viscuts per nosaltres durant el trajecte. Per exemple, si féssim un viatge fins al centre de la nostra galàxia, la Via Làctia, recorrent 300.000 quilòmetres cada segon (que és la velocitat a la qual viatja la llum), en tornar a la Terra haurien passat 60.000 anys, però per a la tripulació que anàvem dins la nau només n'haurien passat 40.

El problema d'aquest sistema és que després d'haver "viatjat" al futur, no es pot tornar al temps present, és a dir, que això només funciona en una direcció, encara que tampoc funciona per anar al passat. Per aquest motiu, es va introduir la idea de *forat de cuc*, utilitzada moltes i moltes vegades a la ciència ficció. Aquests forats vendrien a ser uns túnels que uneixen dos espais determinats, però també podrien ajuntar dos temps! Actualment hi ha divergències entre els científics sobre l'existència d'aquests túnels de l'espai-temps. Els seus defensors assenyalen que haurien d'estar formats d'alguna matèria exòtica i proposen per això el que s'anomena *massa negativa*.

El físic britànic Paul Davies ha proposat com construir una màquina del temps amb la tecno-

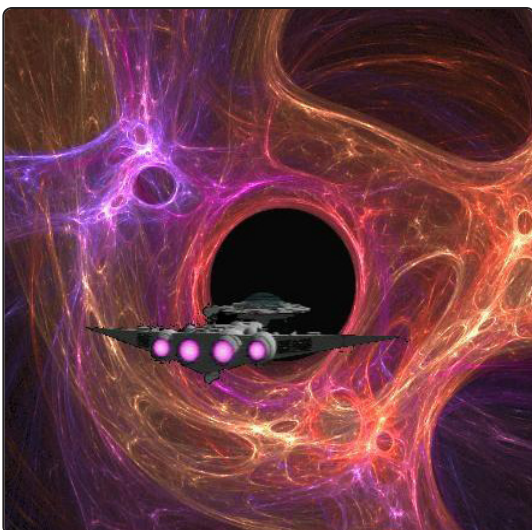
logia actual (sense comptar que seria molt car). I es basa, ni més ni menys, en un aparell capaç d'obrir un *forat de cuc* en un laboratori terrestre! Gràcies a això, podríem viatjar al passat i tornar al present sense problemes! El primer element que necessitam per crear un túnel del temps és el que en diem *accelerador de partícules* (com el que tenen al laboratori CERN de Suïssa), la qual cosa crearà l'ambient idoni per obrir el forat, ja que farà augmentar moltíssim la temperatura: posem més d'uns deu trilions de graus. Així i tot, per arribar a aquesta temperatura, també necessitaríem bombes termonuclears que dirigeixin la seva energia cap a un centre únic. En aquest moment tocaria aparèixer el *forat de cuc*, però en poc temps s'esfumaria. Per això necessitaríem injectar l'energia suficient per evitar-ho, a més d'usar un dilatador perquè el mantingui obert el temps que duri el viatge en el temps, ja que si es tanca mentre viatjam, seria impossible tornar. Per evitar això, Paul Davies suggereix usar l'antigravetat, una força repulsiva amb energia negativa. La darrera fase de l'invent, consisteix a transformar el *forat de cuc* en un túnel del temps que es pugui travessar, és a dir, que tenguim tant entrada com sortida, i que donin en diferents èpoques: l'entrada al present i la sortida a un altre moment de la història. Per aquest motiu, s'utilitzaria l'*accelerador de partícules* altra vegada, per aplicar-lo a la "sortida" del túnel durant el temps suficient per crear variacions del temps entre l'entrada i la sortida del túnel. Aquest, per molt estrambòtic que pareixi, és un model que la física no ha pogut rebatre.

Per altra banda, hem de pensar que viatjar al passat suposa un problema gros, i és que, des del moment en que canviem alguna cosa, repercutiria quan tornéssim al present? Per exemple, si evitéssim que els nostres padrins no tenguessin fills, quan tornéssim al nostre present, mai hau-

rien existit els nostres pares i, en conseqüència, nosaltres no podríem existir tampoc. Alguns científics solen corregir aquest fet, dient que encara que es canviés el passat, quan tornéssim al present tot seguiria igual com quan vàrem partir, ja que el viatge en el temps també ens duria a un altre univers paral·lel, on les coses que canviéssim no afectarien el nostre present, ni el nostre univers que ens pertoca.

Així i tot, les idees que us hagin passat pel cap respecte a viatjar al passat i fer polissonades, les podeu oblidar, ja que la teoria dels *forats de cuc* té un *handicap*, i és que no es pot viatjar a un passat anterior al que es va crear el *forat de cuc*. Per tant, suposant que aquest any en Paul Davies construís la seva màquina del temps, per crear un d'aquests túnels; doncs al cap de molts anys (posem: 300), encara que viatgéssim al passat travessant-lo, no podríem anar a anys anteriors al 2006!! L'únic que podríem fer és trobar un d'aquests forats creats anteriorment i de forma natural, la qual cosa és poc possible en boca de la majoria de científics. Per això, la teoria deixa de tenir tant atractiu com es pensava en un principi...

Imatge d'una nau travessant un forat de cuc, format per alguna matèria exòtica.

El PSM d'Algaida fa una crida a la unitat i al respecte democràtic dels resultats del congrés

En una reunió d'urgència celebrada dia 31 de maig l'Agrupació del PSM-EN d'Algaida, Pina i Randa va aprovar emetre un comunicat per expressar públicament la voluntat de mantenir-se com a PSM acceptant els resultats del darrer congrés del partit, que inclou la decisió de constitució d'un Bloc Progressista i Nacionalista.

Al mateix temps, l'Agrupació d'Algaida fa una crida a la resta d'agrupacions perquè no abandonin el partit i el projecte comú que representa el PSM i, així mateix, demana un replantejament de la situació a les que ja han expressat la decisió de fer-ho.

Finalment, l'agrupació fa saber que l'actual regidor del PSM a l'Ajuntament d'Algaida seguirà fent feina fidel a la marca del partit.

Agrupació del PSM-EN d'Algaida

Amb el desdoblament de la carretera de Manacor, és indubtable que el trànsit actual circula amb molta més fluïdesa; però no tot han estat flors i violes durant l'execució de les obres. La portada d'aquesta revista i les fotografies que il·lustren aquesta pàgina, són part del patrimoni que amb aquesta obra s'ha tudat.

Resulta incomprendible que ningú del Departament de Patrimoni del Consell Insular, tengués esment, durant les obres, de la Creu de Sa Garriga, que estava vora la fita que delimita els termes d'Algaida i Ciutat, al costat de Ses Canyes, ni de les dues fites que estaven a banda i banda de la carretera, just al límit amb Montuïri. També va desaparèixer s'Hostalet, dins el terme d'Algaida, i, dins el terme de Montuïri, destruïren una cova prehistòrica que estava al costat de l'antiga carretera.

Va sortir a la premsa diària que el Consell Insular de Mallorca havia multat l'empresa constructora amb 120.000 € per la destrucció d'aquest patrimoni, però després d'un recurs, la multa s'ha reduït a la meitat.

N'hi ha que pensen que aquesta nova carretera ens haurà sortit ben cara. De moment, tots els

pobles que se'n "beneficien", comencen a comprovar com els especuladors de la construcció ens estan envaint d'una manera brutal i la població de la comarca del Pla, en pocs anys es multiplicarà per dos, o per ... A Vilafranca, ja fa un grapat de mesos, varen haver de promoure una moratòria urbanística.

Tornant al tema del nostre patrimoni tudat, esperem que el nostre Ajuntament hagi fet els deures per recuperar les peces afectades i facem vots perquè el Consell obligui l'empresa responsable a restituir tot el que ha desaparegut.

Miquel Fiolet

L'Obra Cultural convoca una campanya de resposta a la política lingüística del PP

L'entitat va presentar el passat 28 de juny **Sus Mallorca**, la campanya a favor de la llengua, de l'autogovern i de l'ensenyament en català. El nom vol transmetre l'inici d'una nova etapa de mobilitzacions ciutadanes en defensa de les senyes d'identitat pròpies de Mallorca. L'acte va tenir lloc al Conservatori de Palma i comptà amb la presentació dels audiovisuals *Un poble en moviment* i *Per aturar el retrocés, Sus Mallorca*, vídeo de presentació de la campanya. També s'hi presentà l'himne del Sus Mallorca, obra del jove glosador **Mateu Matas Xuri** i dels músics **Pep Suasi** i **Joan Miquel Oliver**. El coordinador de l'OCB, **Tomeu Martí**, va explicar que la campanya segueix l'esperit de la Diada per la Llengua d'aplegar reivindicació i participació popular, juntament amb una vessant lúdica. Des d'aquest punt de vista s'ha fet un cartell genèric i una guia per a les comissions locals organitzadores del Sus Mallorca als respectius municipis o barris. Un dels objectius de la campanya és reprendre

les mobilitzacions a favor de la llengua. Un altre és difondre la commemoració d'esdeveniments com el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana, el Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana i la Llei de Normalització Lingüística. La campanya tindrà lloc entre el juny de 2006 i el maig de 2007. Martí va afirmar que, davant la inoperància de les institucions, la ciutadania s'ha de mobilitzar i ha de convidar els nous mallorquins a aprendre i parlar la llengua pròpia de Mallorca. La proposta de mobilitzacions es traslladarà també a les altres illes. **Jaume Mateu**, el president de l'entitat, va afegir que el Sus Mallorca és una crida a la il·lusió, un clam perquè els mallorquins facin servir el català, independentment del seu origen.

Membres de la delegació d'Algaida a la jornada lul·liana que es celebrarà el diumenge dia 11 de juny a Miramar.

Exposició
**ROSTRES I ESCENOGRAFIES
IMAGINÀRIES**
de
Bernat Pujol i Matas

Del 22 al 30 de juliol
al local de l'Obra Cultural

Inauguració dia 22 a les 20 hores

XIX Festival Internacional de Música Clàssica a Cura Mancomunitat Pla de Mallorca

Mallorca es vesteix de música un altre estiu, gràcies al Festival Internacional de Música Clàssica de Cura; un esdeveniment cultural que enguany arriba a la seva XIX edició amb tota la gaubança d'una experiència artística d'altíssim nivell que ha arrelat amb força als pobles del Pla de Mallorca, amb l'oferta d'una programació que reuneix a l'Illa corals, solistes i orquestres de prestigi internacional.

Personalment, representa una gran satisfacció poder col·laborar amb aquestes paraules de presentació a la inauguració d'una nova edició del Festival, entre moltes altres raons, perquè la música m'ha acompanyat al llarg de la meua vida i s'ha convertit en la meua principal font d'inspiració. A més, m'ha donat l'oportunitat de conèixer músics tan destacats i diferents, a la vegada, com Philip Newman, fundador del Festival de Pollença, o Pau Casals, o el gran guitarrista mallorquí Bartomeu Calatayud, o el recordat Tomeu Estaràs "Reüll"; però el meu amor a la música és un sentiment que va néixer fa molts d'anys, quan la meua veu jove sonava a una coral de Tours, o a l'Escola de Música de Laken; potser totes aquestes experiències m'inspiraren per a la creació, en 1964, del Concert del Torrent de Pareis, un esdeveniment ple de vida, de records i d'imatges gravades a l'ànima.

La mateixa vida, i tot l'èxit que es mereix, vull desitjar al Festival Internacional de Música Clàssica de Cura perquè els seus concerts des-pertin, un any rere l'altre, els nostres esperits i que les notes del pentagrama, com pinzellades de color, il·luminin la nostra vida i els nostres sentiments. No oblidem que la música és el somriure dels déus.

Josep Coll Bardolet

Juliol

Santuari de Cura. Dia 16 (diumenge)
Orquestra de Cambra "Octuor de France"
A les 21 hores.

Vilafranca. Dia 23 (diumenge)
"Diapaswing" cor a capela
Auditori Municipal, a les 20 hores.

Llubí. Dia 30 (diumenge)
Grup coral "Cap-pela"
Església parroquial, a les 20.30 hores.

Agost

Montuïri. Dia 13 (diumenge)
Orquestra del Kremlin de Moscou
Església parroquial, a les 21 hores.

Ariany. Dia 20 (diumenge)
Escola Cantorum de Mallorca
Església parroquial, a les 20.30 hores.

Sant Joan. Dia 27 (diumenge).
Coral Universitària de les Illes Balears
Església parroquial, a les 20.30 hores.

Setembre

Costitx. Dia 3 (diumenge)
Orquestra de Cambra de l'Empordà
Església parroquial, a les 20 hores.

Algaida. Dia 17 (diumenge)
Orquestra Simfònica de les Balears
Església parroquial, a les 21 hores.

Agrupació Ciclista Algaida

Un any més l'A.C.A. ha fet equip amb la il·lusió de fer un bon paper a la campanya en curs. La primera cita important de la temporada és el Pla de Mallorca, cursa per etapes, on l'equip d'Algaida ha tingut un destacat paper a la categoria del **Pla Petit**. Els resultats són els següents:

1a etapa. Muro.

Entrà en segon lloc, Miquel Àngel Munar.

2a etapa. Sa Pobla.

Victòria de Miquel Àngel Munar. A més d'aconseguir el mallot de líder, també obtingué el de la Regularitat. I s'aconseguien metes volants per part de Tomeu Ballester.

3a etapa . Cronometrada a Vilafranca.

No va anar del tot bé, ja que no va entrar-ne cap entre els deus primers i quedaren un poc enfora dels guanyadors; en conseqüència Miquel Àngel Munar va perdre el liderat.

4a etapa. Montuïri.

Segon lloc d'Antoni Duran (Primer Master 40) , quart lloc de Miquel Àngel Munar i vuitè d'Antoni Tenerife (Primer Master 30).

5a etapa. Sineu.

Victòria de Tomeu Ballester i adjudicades les classificacions de la Regularitat a Miquel Àngel Munar (cinquè classificat a la general final) i de les metes volants a Tomeu Ballester (dotzè classificat final).

Al Pla Gran, la representació ha estat més petita i sense actuacions a destacar, però la temporada continua endavant. Esperem acabar l'any amb forces per aconseguir noves victòries.

A més, volem donar les gràcies a les persones i entitats que han fet possible dur endavant la il·lusió d'aquest corredors: Pizzeria Il Pellegrino, Algal·lia, Ferreteria Sa Tanca, s'Acadèmia i Clip Disseny.

A. C. A.

N'Andreu Trobat

N'Andreu Trobat, és un veïnat nostre, algaidí d'arrel, un dels millors ciclistes que les Illes Balears han donat. Ha passejat el nom de Mallorca per molts d'indrets nacionals i internacionals, té un gran historial esportiu, lluitador incansable. Amb la bicicleta va viure anècdotes, sacrificis, alegries, emocions, esforços, tristeses, triomfs, que ell ens vol contar. Juntament amb n'Andreu, hi ha aquí la seva encantadora dona, na Magdalen; els seus fills i néts, que entren i surten de la casa, i que de tant en tant prenen part de l'entrevista.

1. Presentació.

Som n'Andreu Trobat Garcias, tenc 80 anys, vaig viure a Algaida a l'hostal d'en Palanca (ara hostal de Can Tugores, de les germanes Pizà). Mon pare era en Toni Trobat Oliver *de Can Pixedis* i ma mare na Catalina Garcies Sastre *de Can Godó*. Érem 7 germans: en Tomeu, en Joan, na Catalina, en Toni, en Jordi, n'Inès i jo. Em vaig casar amb na Magdalena Servera i hem tengut 7 fills: en Toni, na Cati, en Bernat, n'Andreu, en Jordi Pau, n'Elena i na Maria Inès, que juntament amb les nores, gendres, néts i nétes formam una nombrosa família.

2. Infància.

Jugava molt a la Tanqueta amb els amics. Un dels que record és en Martí *Mora*, que en temps de la guerra vengué amb la seva família a viure a Algaida, des de llavors hem mantingut una

gran amistat; en Llorenç *Bondia* i molts més. L'escola era damunt Cas Colaús: hi vaig anar poc temps. Els mestres que record eren en Pere Capellà (*Mingo Revulgo*), D. Guillem Porce, D. Bartomeu (que era el capellà) i D. Alfonso, que quan ja era corredor i tenia més de 21 anys em feia classes als vespres.

3. Joventut.

Als 11 anys era el porqueret d'Albenya, tot el dia cantava, fins i tot la gent de Randa sortia al carrer quan passava per davant ca seva cantant. Ja de jove, destacaria que vaig formar part del grup dels cossiers i, per tant com significaren per a mi, m'alegr molt que tornin ballar. També jugava a futbol al camp de Can Mut, devora la carretera. També formàrem una orquestra que titulàrem Los Juanitos: jo n'era el vocalista, en férem de passacarrers i serenates a les al·lotes! De vegades anàvem tan 'torrats' de brufar vi dolç que la llengua ja arrossegava.

4. Feines o ocupacions.

Feia feina a fora vila i també a una pedrera que estava devora les Maioles; juntament amb en Joan i en Tomeu *Mora*, anàvem a Lluçmajor a fer de picapedrers en bicicleta, que dic en bicicleta!, amb un tros de bicicleta!

Seriosament en el ciclisme m'hi pos quan tenia 21 anys (reproduïm una de les pàgines dedicades a n'Andreu d'un llibre editat en homenatge als millors ciclistes illencs, tot i que ens comenta que en el seu palmarès n'ha guanyades més que les

que estan anotades). Al poble teniem la penya d'en Trobat, al cafè de Can Paco, on ara hi ha la immobiliària del carrer del Bisbe i, posteriorment, la penya fou a Can Daniel, on ara hi ha el bar s'Acadèmia. Es vivia un gran ambient ciclista al poble i record amb molt d'agraïment els meus incondicionals, com eren en Nadal Ventura, els germans de Can Sis, en Llorenç Batle i molts més.

5. Invent o avançament més important per a la humanitat.

Pens que el foc.

6. Invent o avançament més important per a vós.

La maquinària.

7. Lloc que us hagi impressionat més. Per què?

El port de Mont-Ventoux (França), quin puig! Com em va impressionar, no arribes mai a dalt, sabeu quants de quilòmetres té de pujada? Idò 30 km. Quin gran esforç s'ha de fer per escalar en bicicleta aquest port!

8. Persona o personatge que admireu.

En Bernat Capó. A part de ser un bon amic, també fou director del meu equip, era el meu mestre, m'aconsellava, m'ajudava, em corregia, va ser com un pare al qual sempre li he estat i li estaré agraït.

9. El fet passat al llarg de la vostra vida que considereu més important per a la humanitat.

El progrés que hem aconseguit.

10. El fet més important dins la vostra vida.

La família que tenc, em sent orgullós i satisfet.

11. Amb el temps digau-nos una cosa en què hagueu millorat.

Tenc més paciència que abans, també en comodat i benestar.

12. Amb el temps digau-nos una cosa en què hagueu empitjorat.

Ja amb l'edat he perdut molt els sentits, sobretot la vista.

13. A qui us hagués agradat conèixer?

A en Felipe González

14. A qui renyaríeu?

A Mariano Rajoy, per tant com renya ell els altres. Pareix que si no són del seu partit ja ho fan tot malament.

15. Què faríeu si fóssiu quaranta anys més jove?

Em tornaria a casar amb la mateixa dona, na Magdalena.

16. Un defecte vostre.

Som molt nerviós.

17. Una virtut vostra.

Pas gust de veure la gent contenta.

ANDRES TROBAT GARCIAS

Nació en Algaida (Mallorca), el día 4 de Diciembre de 1925.
Empezó a correr a los 21 años y se retiró con 37.

PRINCIPALES VICTORIAS

PRUEBAS POR ETAPAS

V. A los Pirineos 1955
1 Etapa V. Pirineos 1955.
1 Etapa V. Zamora 1950.
1 Etapa V. España 1950.
1 Etapa V. Castilla 1951.
1 Etapa G. P. Valladolid 1954.
1 Etapa V. Andalucía 1957.
Tomó parte en el Tour de Francia de los años 52, 53, 54 y 57, Giro de Italia 53 y Mundial de Ruta 1953.

PRUEBAS POR UN DIA

Carrera del Fomento 1948.
Circ. San Fernando 1949.
Circ. San Juan (Muro) 1949.
G. P. Tamarite de Litera 1949.
Circuito Alaró 1950.
G. P. Desmontable (Palma) 1950.
Circuito de Trubia 1950.
Fiestas de Algaida 1950.
Camp. Balears Ruta 1950.
Circuito Son Cock 1951.
Circuito Peña Capó (Muro) 1951.
Camp. España Ruta 1952.
Circuito Torrelavega 1953.
G. P. Peña Capó (Tras Moto) 1954.
Circuito Pamplona 1954.
Camp. España Regiones 1955.

18. Una il·lusió.

Viure més anys amb salut i felicitat.

19. Una queixa.

Dues: la circulació per dins el poble i l'altra, els dissabtes, diumenges i festes no disposar d'un metge al poble.

20. Una cosa que no féreu i us hauria agradat fer.

Dedicar-me al cant. Quan corria a Itàlia, gent ben convençuda i decidida em feren propostes serioses i atractives perquè em dedicàs al cant i deixàs el ciclisme; però, a part d'altres circumstàncies, l'estimada Mallorca i l'enyorança dels meus feren que no fos així.

21. Una cosa que heu fet i us estimaríeu més no haver fet.

El que està fet, fet està i fora fer-li més voltes.

22. Un racó d'Algaida:

a) que ud agradi

El santuari de Cura i, a part d'Algaida, anomenaré el de Sant Salvador i el Monestir de Lluc per la pau, la tranquil·litat, la bellesa que hi ha allà dalt. Són llocs molt significatius per a mi, ja que

quan corria sovint eren les meves concentracions per l'altura que tenien, ja que era beneficiós per a la meva preparació.

b) que no us agradi

El punt verd quan està tan groller. S'hauran de prendre mesures perquè no pot seguir així.

23. Sabem que cantàveu molt i bé. Ara sabem que no voleu cantar quasi. Què o qui encara faria què cantàssiu?

Com més major torn menys cantera tenc, però els qui aconseguixen que canti són els nêts i les nêtes.

24. Un algaidí que hagueu conegut que tengui la vostra admiració.

En Llorenç Sastre *Godó*, sense ell mai no hauria arribat on vaig arribar. Va estar pendent de jo tots els anys de ciclista, fou el meu massatgista i amic, aquell que quan el necessitava era al meu costat; i moltes coses més que podria dir d'ell, crec que hi ha gent que no sap la importància que tengueren els massatges que ell feia als ciclistes, m'atrevesc a dir als millors i més famosos del món.

25. Un algaidí històric que considereu important.

En Pere Capellà, *Mingo Revulgo*; Encertadament se li ha fet el reconeixement que es mereixia (encara que fos 50 anys després d'haver mort).

26. Tria una cançó.

'Jo llaurava amb en Vermell' és una cançó molt antiga de la pagesia mallorquina.

27. Per vós, quin ha estat el millor ciclista de tots els temps?

En Fausto Coppi (italià), el millor de tots i una bona persona. Coincidint a les curses, sabia de la meua afició pel cant i sovint em demanava que cantàs, i jo cantava i cantava fins que un dia li vaig dir, cantaré però si tu m'empenys. I així ho va fer i vaig guanyar la carrera. Era tot un prestigi córrer al seu costat. Va dur mala sort, ja que en plena carrera ciclista, plena de triomfs, va morir d'una intoxicació. Tota la premsa del món va parlar d'aquest trist succés, era molt jove.

28. I el millor ciclista mallorquí?

En Bernat Capó, era un ciclista molt complet, tan bé li anava escalar muntanyes com el pla de carretera, tenia una gran vitalitat, era fort, lluitador, dur, no es planyia i així va arribar a campió d'Espanya.

29. Opinió sobre el ciclisme femení.

Les dones corren molt bé, són competitives, tenen nervi. Tenim l'exemple de na Marga Fullana que ha estat campiona del món. A més, tot, fins i tot els esports i en concret el ciclisme, ha d'estar obert igual per a tothom.

30. Com arreglaríeu el problema del dopatge al ciclisme?

No m'agrada ni m'ha agradat mai. Som un contrari, posaria mà dura i vigilaria els directors d'equip. És que hi ha molts d'interessos enmig.

31. Una comèdia que representàssiu de jove.

Santa Margalida hermosa, era la vida de Santa Margalida. La representarem a Algaida, Sant Jordi, Porreres, Petra. Jo era el que cantava la cançó mentre es representava l'obra: no sortia a l'escenari, només se sentia la veu. Va agradar molt, la repetirem diverses vegades.

32. Lloc on posaríeu la parada de l'autobús.

A la plaça.

33. Si heu sentit l'expressió 'calçons curts i travilles', què vol dir?

Que no és tot.

LA VUELTA A FRANCIA 1954

ITINERARIO.—Se disputó en el curso de 23 etapas que totalizaron 4.855 kilómetros. Los corredores tomaron la salida de la capital holandesa de Amsterdam, cubriendo la segunda etapa hasta Anvers (Bélgica) y las restantes, en su totalidad, dentro del territorio francés. El final de la carrera se disputó como es tradicional dentro del recinto del Parque de los Príncipes parisino.

CLASIFICACIONES.— El vencedor del «Tour», fué como en el año anterior, el gran corredor francés LOUISON BOBET, que como es natural, defendía el jersey tricolor del equipo nacional. El tiempo empleado fué de 140 hr., 06 m., 05 s., y el promedio obtenido el de 34'639 kms. por hora, estableciendo con dicha marca el «record» de la prueba.

EL GRAN PREMIO DE LA MONTAÑA fué un rotundo triunfo del corredor español FEDERICO M. BAHAMONTES con 95 puntos, seguido de BOBET con 53, y con notables diferencias hasta 32 corredores clasificados en el Premio de la Montaña. La actuación del simpático corredor hispano en la montaña, le valió una gran popularidad, y el verse repentinamente situado entre las grandes estrellas del ciclismo mundial.

POR EQUIPOS obtuvo la victoria el equipo representativo de SUIZA.

DATOS CURIOSOS
EL CORREDOR QUE MAS BENEFICIOS OBTUVO de la Vuelta fué el vencedor LOUISON BOBET que embolsó cerca de 3 millones y medio de francos.
EL IMPORTE TOTAL de los premios y primas con que está dotada la carrera alcanza la astronómica cifra de 39 millones 695 mil francos. Supongamos por un momento, que esta cantidad acordaran repartírsela en partes iguales entre los 69 corredores que terminaron la Vuelta, les tocaría nada más ni nada menos que 575.290 francos, algo más de 60.000 pesetas a cada uno.
LOS ESPAÑOLES GANARON un total de 2.292.152 francos, siendo Bahamontes el que mayores premios consiguió, con 1.621.801 francos, y el que menos Botella, que ganó 1.801.

EL EQUIPO ESPAÑOL
 Concurrieron representando a España diez corredores, dirigidos por el vencedor del G.P. de la Montaña del «Tour» en 1936, JULIAN BERRENDEIRO. La clasificación de los españoles en la carrera fué la siguiente: 18.º, B. RUIZ; 25.º, BAHAMONTES; 31.º, ALOMAR; 37.º, TROBAT; 43.º, E. RODRIGUEZ; 44.º, PEREZ; 45.º, M. RODRIGUEZ; 54.º, BOTELLA, y, 55.º, MASIP.
 LANGARICA se vió obligado a abandonar en el curso de la prueba.

CHOCOLATES
BATANGA
 EXIJA LA MARCA

INSTITUTO BALDOMA PUBLICIDAD PATENTADA

Quintilla y Cardona, S. L. - Barcelona

34. Si poguéssiu fer un únic miracle (no personal) quin faríeu?

Que anàs bé, tot el món en pau i unió.

35. Què us agradaria que us haguéssim demanat?

De quan dugueren en pelegrinatge a Algaida la Mare de Déu de Lluc. Va ser un dia inoblidable per al poble: una gentada anàrem a esperar-la a la creu de Xorrigo, allà li vaig cantar una cançó escrita per mestre Llorenç *Batle*, pare d'en Pere *Mingo Revulgo*, i la música composta pel P. Miquel Munar, vicari de *Can Joia*. Després la duguérem en processó fins a la plaça d'Algaida. Altra vegada, des del balcó de Cas Teixidor, li vaig tornar a cantar la cançó que deia així:

Verge de Lluc coronada
reina dels mallorquins
vos salut per als algaidins
per tots ells acompanyada
dau-nos fe i bona anyada
per més bé estimar-vos
que al moment de morir-nos
vos darem forta abraçada.
perdonau per si tal vegada
el fill vostre hem ofès

que ser més bons hem promès
en aquesta gran diada
Vós que en el cel i la terra
i en totes parts hi regnau
que Vós, mare, demostrau
alliberau-nos d'una guerra
quan vengui l' hora suprema
que aquest món hem de deixar
veniu a dar-nos la mà
calmareu la nostra pena
quan d'Algaida partireu
per tot Mallorca a trescar
res del cor vos podrem dar
tot des d'ara ja el tendreu
jo li don la benvinguda
suplic una bendició
que jo que sóc corredor
no morir d'una caiguda.

36. A qui us agradaria que féssim aquestes preguntes el mes que ve?

A en Llorenç Sastre *Godó*.

37. Per acabar ens heu de fer una glosa.

Cançó des llaurar:

Jo llauraré amb en Vermell
i amb en Banya revoltada
i feia millor llaurada
que l'home amb es seu parell.

N'Andreu Trobat ha estat guanyador de moltes curses, però vertaderament creim que la més brillant és la que juntament amb na Magdalena han aconseguit: una família nombrosa, encantadora, riallera, simpàtica, alegre, amatent.

Gràcies bon corredor, gràcies bon cantador.

Margalida Fornereta
Miquel Molleta

El banc del temps a Algaida

El Banc del Temps és el primer banc que funciona sense doblers. En aquest Banc, únicament es pot depositar temps, que es retira en el moment de ser utilitzat.

El Banc del Temps que posa en funcionament **Mallorca Verda** és una de les actuacions del projecte *Tiempo de Trabajo y Ocio* de la Iniciativa Comunitària Equal, cofinançat per la Conselleria de Treball i Formació i el Fons Social Europeu.

El funcionament és molt simple: una persona diposita unes hores de temps oferint un servei que vol donar i, a canvi, pot demanar temps d'altres persones per resoldre algunes necessitats diàries.

Objectius: a Algaida, el Banc del Temps Mallorca Verda vol promoure l'intercanvi gratuït de serveis entre les persones de qualsevol edat, per tal de resoldre necessitats de la vida diària, especialment les encaminades a la conciliació de la vida familiar i laboral i proporcionar una possibilitat de respir per a les persones cuidadores.

Com es pot formar part del Banc del Temps: totes les persones tenim coses a oferir i a demanar. Qualsevol persona, dona, home, gran o jove que resideixi al poble, es pot inscriure al Banc del Temps trucant al Tel. **971 56 08 61** de 10 a 13 h i de 16 a 20 h. En tots els casos, és convenient una entrevista amb la secretaria del Banc per tal d'aclarir què podem oferir, què volem rebre i durant quantes hores de temps.

L'admissió al Banc del Temps implicarà l'acceptació de les normes d'intercanvi.

Què es pot intercanviar: a títol d'exemple es poden intercanviar els següents serveis:

- Acompanyar nins i nines a l'escola i a altres activitats.

- Llegir contes, contar rondalles o jugar amb nins i nines, ajudar a fer els deures.

- Cuidar criatures o d'altres persones durant períodes curts de malaltia.

- Acompanyar persones grans al metge, a fer receptes i altres gestions burocràtiques...

- Passar treballs a l'ordinador.

- Fer la compra i petites tasques domèstiques.

- Cuidar animals i plantes.

- Passejar, acompanyar al cinema, al teatre, a concerts...

- Fer petites reparacions domèstiques, d'automòbils, d'ordinadors...

- Ajudar a desplaçaments i transports.

Això només són exemples d'alguns intercanvis. El Banc del Temps té moltes més potencialitats, així que animau-vos i feis les vostres demandes i oferiments per originals que us semblin.

Com es fa l'intercanvi? La unitat d'intercanvi en el Banc del Temps és l'hora, independentment del servei que s'ofereixi o que es rebí. En aquest Banc, el temps és la riquesa principal i, per tant, la unitat de valor.

Cada persona adscrita al Banc disposarà d'un talonari de temps que utilitzarà en cada moment que usi el seu temps a favor d'una altra persona, i informarà mensualment a la secretaria del Banc, del temps efectivament usat i rebut.

Cada tres mesos la secretaria enviarà a les persones adscrites l'estat del seu compte corrent de temps, juntament amb el butlletí dels serveis que es poden intercanviar durant aquell trimestre.

Així mateix, una persona que no hagi utilitzat els seus crèdits de recepció de temps, pot transferir-los voluntàriament a un altre membre del Banc del Temps.

L'Islam avui

Anant comentant els diversos aspectes legals de les distintes classes de normes, ara pertoca referir-me a les de l'Islam, tant de les que conformen la seva realitat interna religiosa i cultural dels mateixos països islàmics, com també a les disposicions que són conseqüència de l'actual i massiva immigració de les persones procedents d'aquests països i d'altres cap al nord i concretament vers molts estats europeus. Entre ells, com sabem, Espanya i preferentment cap a algunes comunitats com: Andalusia, Canàries, Catalunya, Madrid i les Illes Balears, entre d'altres. Però de la immigració i les normes que avui les regulen n'haurem de parlar, per no allargar massa aquest article, en el proper.

L'aparició de l'Islam (que significa submissió total a Al·là) data del segle VII després de Crist, per tant, farà ara uns 1500 anys. L'Islam canvià completament la història del poble àrab i també en pocs anys la d'una llarga franja territorial, que avui va des del nord-oest d'Àfrica fins, amb interrupcions, a Indonèsia a l'extrem d'Àsia. En aquests territoris on hi ha més de 1300 milions d'habitants, l'Islam té i continua tenint la seva gran base religiosa, social i cultural, que va generalment augmentant i consolidant-se. S'hi ha de comprendre també nacions no àrabs, però de religió islàmica, com Iran (antiga Pèrsia) i Turquia, la primera musulmana xiïta i la segona, sunnita. Aquestes dues branques principals de l'Islam es troben en gairebé totes les nacions musulmanes, si bé generalment hi predominen els sunnites. Aquests representen l'ortodòxia musulmana i segueixen les normes de la "sunna" o sigui els costums i els capteniments habituals i propis de Mahoma, que tenen valor de norma per als seus creients. Els xiïtes segueixen també les doctrines Ali Ibn Albi Talib (600-601), quart califa que va ser assassinat. Fou cosí i era també gendre de Mahoma i deixeble seu. Els xiïtes discrepen en la versió oficial de l'Alcora, ja que afirmen que

se li van suprimir alguns passatges relatius a Alí. Segueixen la interpretació de l'Alcora i de la llei que fan els seus imams i aiatol·làs. No la que fan els sunnites de conformitat amb el consens de la comunitat.

L'Alcora és, com se sap, el llibre sagrat dels musulmans que es refereix a la revelació d'Al·là al seu profeta Mahoma. Per tant, comprèn els principis, la doctrina, els dogmes i les ensenyances d'aquesta religió. Tot aquest conjunt de normes religioses inspira també la legislació civil, penal i pública dels països musulmans. És, en general, font de dret o una de les bases del seu ordenament jurídic.

L'Islam inclou no sols les doctrines i pràctiques essencialment religioses, sinó que tot el seu contingut regula gran part de la vida social, política, familiar, domèstica i individual de tots els seus fidels. La promesa de fe islàmica –"no hi ha més Déu que Al·là i Mahoma és el seu profeta"– inclou no sols la submissió a la voluntat sobirana i total d'Al·là, com a Déu únic, sense cap distinció de persones, sinó també pressuposa l'entrega del fidel al pronunciar-la, i ho fa repetides vegades, a la comunitat musulmana de manera completa i que resulta, a la pràctica com es diu, molt observada. No se solen produir, segons s'afirma, desercions, apostasies, ni conversions o canvis de religió. Es produeix una forta cohesió religiosa que ho fa pràcticament molt difícil i estrany.

Així, es dona principalment i lògicament als països que la seva població és majoritàriament islàmica. Com sabem tant a Àfrica com a Àsia i també a Europa hi ha països amb estat on hi ha aquestes majories islàmiques. A Àfrica hi ha 17 estats, sobre un total de 52, que cadascun d'ells té una població que com a mínim professa la religió musulmana en més del 50%. Dels 17 estats n'hi ha 14 que del 80 al 90% de la seva respectiva població són musulmans, com són:

Marroc, Algèria, Tunísia, Líbia, Mauritània, Senegal, Gàmbia, Egipte, Níger, etc. Tots són repúbliques, excepte el Marroc, que és una monarquia constitucional. Tots ells tenen a més una o dues cambres legislatives.

A Àsia, amb un total de 46 estats, dels quals 20 tenen cadascú una població en què més del 50% professen també la religió musulmana. D'aquests 20 estats, n'hi ha 17 en què del 80 al 97% de la seva població són musulmans, com Aràbia Saudita, Oman, Emirats Àrabs, Iran, Iraq, Pakistan, Afganistan, Síria, Jordània i Bangladesh. Tots els 20 són repúbliques, excepte Aràbia Saudita que és una monarquia absoluta, també hi ha els emirats i sultanats, Pakistan té un règim militar, Jordània és una monarquia constitucional, Malàisia és una federació de monarquies. Iraq té ara un govern provisional.

A Europa ens hem de referir a 3 nacions: Turquia, Albània, i Bòsnia-Herzegovina. L'Estat turc ocupa una petita part però important dels Balcans europeus i l'altra part molt més gran d'Anatòlia a Àsia. A l'Estat turc el 99% dels seus habitants són musulmans. Albània, a l'oest dels Balcans, el 84% són també musulmans. L'Estat turc i albanès són repúbliques amb una assemblea nacional legislativa. Per últim, també als Balcans, la república de Bòsnia-Herzegovina és un estat federal des de 1992 i sols el 43% dels seus habitants són musulmans. A més, la república té dues cambres legislatives.

Actualment, aquesta és la realitat segons les estadístiques que he pogut consultar. Per consegüent, es tracta de respectar mútuament la realitat i no voler imposar mai forçosament la nostra als altres. S'ha de practicar per tots la cultura de la pau.

Es va voler imposar a molts de pobles i nacions els sistemes i models de viure propis mitjançant les colonitzacions europees, des de les acaballes del segle XIX, i durant les primeres dècades del segle XX. Però que han acabat, després de la II Guerra Mundial (1945), molt més malament del

que s'esperava, tant a Àfrica com a Àsia. També abans es colonitzà, amb molta violència, gran part d'Amèrica. Així es varen semblar molts d'odis i rancúnies que encara perduren. Les guerres actuals no valen tampoc per imposar per la força règims polítics distints a altres pobles d'altres civilitzacions, com s'està veient cada dia que passa.

Hem d'aprendre tots a respectar la diversitat mundial, com la interna, i conviure, o almenys coexistir, en pau i cooperar en tot el que sigui possible per aconseguir fins comuns i útils per a tots, per arribar un dia, quan sigui possible, a una aliança de civilitzacions de la qual estem encara lluny.

Tot el que hem dit fins ara s'ha de separar bé de qualsevol mena de terrorismes i, per tant, dels actes violents de l'anomenat terrorisme islàmic, moltes vegades de caràcter suïcida, obra de minories fanàtiques. Un sol terrorista, com sabem, pot causar moltíssims morts. Els terroristes no han aconseguit ni poden abastar res realment beneficiós per a ningú, com es va veient.

Precisament la majoria dels fidels de la religió islàmica, com també la majoria dels fidels de les altres religions, com la gran majoria de les persones no creients, tots volem la pau. En aquesta línia es va pronunciar l'anomenat Codi de conducta, que es va publicar en la reunió Euromediterrània, celebrada a Barcelona al novembre de 2005. En aquesta reunió varen concórrer trenta vuit representants, uns de països europeus i d'altres del sud de la Mediterrània i del Pròxim Orient. En el citat Codi de conducta s'afirma amb contundència: el terrorisme no està mai justificat. I afegeix "hem de reconèixer i abordar les causes i els vincles entre la pau, la seguretat i el desenvolupament social i econòmic dels drets humans". Hem de resoldre, per tant, els conflictes sense crear-ne d'altres encara més greus. S'ha d'estendre per a tots la cultura de la pau.

Cossiers d'Algaida, 1903

Ara que la salut del ball de Cossiers és òptima i és una representació i una festa en si, de la qual ningú no dubta que està totalment consolidada dins la vida festiva d'Algaida, cal recordar que no sempre ha estat així. Sobretot per aprendre dels desencerts comesos, precisament per evitar tornar a caure en les mateixes errades.

Molts d'algaidins recorden encara quan actuaven de manera especial com a reclam turístic primer al Bar Amengual i després a Cal Dimoni. Estigueren a punt de desaparèixer, tal i com passà a altres localitats, però amb aquest acte, amb més visió empresarial que no pas cultural, per ventura de forma inconscient, s'ajudà que els balls no s'oblidassin i que el poble els pogués recuperar.

Però el passat no només és la història de com gairebé desaparegueren, ja fa un bon grapat de dècades, sinó que la història dels Cossiers algaidins també té moltes pàgines brillants com la que aquí i ara recordam.

Corria l'any 1903 i Palma preparava una nova edició de les seves Fires i Festes i es procurava que cada any se celebrassin amb més esplendor que l'any precedent. Tot un seguit de comissions s'encarregaven d'organitzar mostres, certàmens, exposicions, concursos,...

Una d'aquestes comissions proposà realitzar una mostra de balls populars de l'illa i es posà en contacte amb diferents pobles per intentar incorporar els seus balls típics a l'esdeveniment.

“El Sr. Alcalde de [Palma] y tiene la honra de suplicarle con todo encarecimiento quiera molestarse en indicarnos las personas de esa localidad con las que pudiéramos entendernos á fin de organizar

un baile tradicional al que asistieran las figuras y grupos característicos de cada pueblo que los tenga desde antiguo.”¹

“Muy señor mío: sabiendo que V. es persona idonea para organizar las figuras de los bailes típicos de ese pueblo, le ruego encarecidamente se moleste en manifestarme si el cuadro del baile tradicional está dispuesto á tomar parte en la fiesta que se ha de celebrar en esta ciudad un día de las anunciadas fiestas, si se halla en condiciones de llamar la atención, si está dispuesto á discutir el premio ofrecido al que vista con más propiedad y riqueza, cuanto mas ha de costar una sola noche y de cuantas figuras se compone y en que consiste.

Agradeciéndole el interes que se tome en contestarme rápidamente, se ofrece de V. atº s.s.q.de s. m.”²

La premsa local també es feia ressò de l'interès d'organitzar aquest acte i ho veia amb bons ulls:

“Es balls de cossiés y cavallets y gigantes y nans, es cavalls cotonés, ses águiles y altres estols de ses nostres viles, serien també per tothom, ben presentats, un'altra nota original y agradable. Tot lo que sía propi y peculiar de ses festes mallorquines, havia d'interessar y parexe en son lloc, encara que ja n'hi haja entre noltros que u ténguen ben per vist.”³

Després d'haver sol·licitat des de Ciutat la persona de contacte per acordar les condicions dels balladors de cada localitat, des d'Algaida s'envià la informació requerida, informació que donava per suposat la bona disposició dels Cossiers algaidins per participat a l'acte:

“Bailes populares.

Cossiés – Algaida – Francisco Grau y Oliver
– Calle Mayor – 29.

Se compone de once personas á 10 pesetas cada
una = 110 pesetas.”⁴

És bo observar com la comitiva de Cossiers era formada per onze persones, segurament sis cossiers, la dama, el dimoni i tres músics, tot i que no s'especifica a cap altre document. A la resposta dels Cossiers d'Alaró, els altres cossiers que finalment també participaren als actes, només es comptabilitzen deu persones que sí són especificades; un tamboriner com a músic, una dama, sis cossiers i dos dimonis, que a canvi de l'actuació demanaven que se'ls abonassin les despeses del viatge. Els responsables del contacte foren n'Andreu Guadiola (a) Truch i en Bernadí Guasp (a) Jayó i finalment també demanaren deu pessetes per cap. A més anuncien les danses que ballaran si finalment participen: L'Oferta, La Garsa, La Gentil senyora, El Guant i La Cadena.⁵

Altres pobles també foren convidats pels organitzadors de l'acte a participar-hi, però per una raó o una altra declinaren la invitació. Com a exemple trobam la carta enviada des de Manacor a Palma, on s'ofereixen els balls dels Indis i on ens parla de certs rumors que parlen de la participació d'altres Cossiers:

“Espero que seremos ametidos [els Indis de Manacor] pues según voses an de venir los cossies de Felanich los de Muro y los de Manacor y que todos seran ametidos pues espero que V. no sera parcial conmigo y tendra el osequio de ametirme tambien.”⁶

Cap d'aquests cossiers arribaren a anar a Ciutat a ballar, ni es troba a l'AMP cap tipus de correspondència entre els seus responsables amb els

El cartell de les Fires i Festes de 1903 va esser editat en format de postal per la casa Amengual y Muntaner.

de les comissions ciutadanes. D'altres pobles, sí que en tenim els noms dels responsables, tot i que tampoc acudiren a Palma. Són els de Valldemossa, Sóller i Pollença. D'aquests darrers sabem perquè no hi volen participar. Segons escrivia el cura i rector D. Antoni Bonet Obrador al responsable ciutadà:

“Estos bailes, que solo tienen lugar en ciertas funciones religiosas de la localidad y en ninguna otra parte, no ofrecen interés alguno, y además son del todo impropios para figurar ó exhibirse en festivales, pues resultarian una cosa verdaderamente ridicula.”⁷

La Gazeta de Mallorca es va fer ressò d'aquesta sensible absència i d'altres i es demanava: “¿Y es cavallets y es gigantes nans de Felanitx?... ¿y s'Águila de Pollensa?...”⁸

Els que finalment participaren a l'acte; els Cossiers d'Alaró i d'Algaida i els Indis de Manacor tengueren un èxit absolut. L'arribada de les expedicions alaronera, manacorina i algaidina ja fou marcada per una gran expectació, preàmbul del que s'esperava a la mostra de balls de dia 10 d'agost de 1903.

L'expectació que aixecaren els balladors, cossiers i indis, que havien acudit a la cita ciutadana aquell estiu de 1903 era clarament palpable a la crònica que en féu *La Almudaina*:

“Els cossiés

La primera nota alegre de ayer fue la llegada de los típicos danzantes populares titulados <<Cossiés>> de Alaró y Algaida y los <<Indios>> de Manacor, los cuales se dirigieron inmediatamente á la Casa Consistorial, donde ejecutaron diversos bailes.

Después formando los tres cuerpos de baile un solo grupo, presedido de una pareja de la guardia

municipal, visitó á las autoridades ejecutando algunos números.

Muchos chiquillos les seguieron, imitando sus alegres y acompasadas piruetas.”⁹

També el diari *La Tarde* es feu ressò de l'expectació que els cossiers aixecaren a Ciutat amb els seus balls:

“Los afamados Cossiés acompañados de una banda de música han recorrido esta mañana varias calles de la capital, y al compás de tamboril han ejecutado diferentes bailes que han sido muy aplaudidos por el numeroso público que los ha presenciado.”¹⁰

L'arribada, emperò, només fou l'aperitiu del que s'esperava per al vespre de dia 10 d'agost al *Real* de la Fira de la ciutat, segon dia de les Fires i Festes de la ciutat i on estava anunciat:

“A les 8 y mitja des vespre. Concurs de balls populars de <<Pla y Muntanya>> amb <<Cossiers y Cavallets>> a la Real de sa Fira.”¹¹

Seguint la crònica que ens ofereixen algunes de les publicacions de l'època com *La Almudaina*, *La Tarde*, *Gazeta de Mallorca*, *El Liberal* o *El Diario de Palma* sabem que va ser un èxit absolut. A les vuit de l'horabaixa la gent es començava a acostar a l'escenari on s'havien de representar els balls, col·locat davant del pavelló de l'Ajuntament de Palma. Mitja hora més tard, s'iniciava la festa amb focs artificials i traques a fi d'entretenir l'extraordinària concurrència que s'hi havia donat cita. Envoltant l'escenari s'havien col·locat diversos centenars de butaques i unes quatre mil cadires que s'ompliren casi per complet. Entorn a la tanca d'on se celebrava la festa, també es congregà una compacta multitud que ocupava una gran extensió de la fira, tanta que, segons pareix, la circulació pel recinte del *Real* per moments es feia impossible. Segons

els càlculs que es feren a l'època aquell dia, al recinte firal, s'hi donaren cita ni més ni menys que entre vint mil i vint-i-quatre mil persones. Els orxaters, tant de moda en aquella època, no tenien braços suficients per servir el deliciós refresc a tots aquells que en volien comprar.

I arribà l'hora dels balls i les representacions. Les primeres que pujaren a l'escenari foren unes pageses. Després els cossiers d'Alaró i d'Algaida, que segons escriu el redactor de *La Almudaina* i referint-se als algaidins "son los más antiguos de la isla" (afirmació que s'hauria de revisar) i els indis de Manacor. Es ballaren boleros, "los llamados populares ó al estilo del país y además las típicas danzas de los Cossiés y Cavallets, al son de gaitas y tamboril."¹² L'acceptació per part del públic fou excepcional, els assistents gaudiren de valent amb els deliciosos i cerimoniosos balls de cossiers i indis que foren molt aplaudits i elogiats. Tal i com deia *El Liberal*: "Todos los bailes fueron en extremo aplaudidos y celebrados por la numerosa concurrencia."¹³

A intervals s'anaven disparant coets de focs artificials de la casa Espinós de Reus que també deixaren una excel·lent impressió. L'acte finalitzà amb una gran traca, devers les onze i mitja, que després de diverses explosions i detonacions acabà en una gran bomba final que posà el colofó a la gran nit dels balls dels cossiers.

El punt i final, que posa de manifest un altre cop la gran acollida tengueren els cossiers, poden ser les paraules publicades a la Gazeta de Mallorca a manera de resum de les festes on diu "qu'amb sos séus balls y vestimenta de coloraynes, tenguéren sempre processó seguida d'atlotèa y de gent garruda que los corria darrera."¹⁴

Ara i sempre la festa ha de ser acceptada, celebrada i seguida per sobreviure, com a esdeveniment comunicatiu i socialitzador. Les senyes d'iden-

titat d'una societat, per petita o gran que sigui, ve determinada per aquells elements que té de diferent de la resta. L'homogeneïtzació cultural tendeix a unificar tradicions i això fa que la identitat pròpia de cada indret quedi disfressada sota una globalitat d'ambientació falsament cultural. Algaida ha sabut conservar un d'aquests trets d'identitat, una d'aquestes tradicions, que a dia d'avui té una poderosa i vital salut; els balls plens de simbolisme, sentiment, emotivitat, expressivitat i cerimònia dels seus cossiers.

Pau Tomàs Ramis

- 1 Arxiu Municipal de Palma. Sig. BPF 1795 / I. Documentos relativos a las ferias y fiestas celebradas en el año 1903. Esborrany de carta. Sense data.
- 2 Arxiu Municipal de Palma. Sig. BPF 1795 / I. Documentos relativos a las ferias y fiestas celebradas en el año 1903. Esborrany de la carta enviada als representants dels grups de Cossiers. Datat a Palma dia 23 de juliol de 1903.
- 3 GAZETA DE MALLORCA. *Fires y Festes*. 6 juny de 1903. Pàg.1. Firma; Un Vey Xaruc
- 4 Arxiu Municipal de Palma. Sig. BPF 1795 / I. Documentos relativos a las ferias y fiestas celebradas en el año 1903. Escrit de l'Ajuntament de Palma a partir de les dades facilitades des d'Algaida.
- 5 Arxiu Municipal de Palma: Sig. BPF 1795 / I. Documentos relativos a las ferias y fiestas celebradas en el año 1903. Carta dirigida des de Son Fortesa d'Alaró a D. Antoni Planas de Palma, dia 25 de juliol de 1903 i signada pe Joan Rosselló.
- 6 Arxiu Municipal de Palma. Sig. BPF 1795 / I. Documentos relativos a las ferias y fiestas celebradas en el año 1903. Carta dirigida des de Manacor a Antoni Planas de Palma, dia 30 de juliol de 1903 i signada per Pere Frau Juan.
- 7 Arxiu Municipal de Palma: Sig. BPF 1795 / I. Documentos relativos a las ferias y fiestas celebradas en el año 1903. Carta dirigida des de Pollença al batle de Palma, dia 30 de juliol de 1903 i signada per Antoni Bonet.
- 8 GAZETA DE MALLORCA. *Cronica ciutadana. Fires y Festes*. 1 agost de 1903
- 9 LA ALMUDAINA. *Els cossiés*. 11 agost 1903. Pàg. 2
- 10 LA TARDE. *Bailes populares*. 9 agost de 1903. Pàg. 4.
- 11 GAZETA DE MALLORCA. *Cronica ciutadana. Fires y Festes. Es progama oficial*. 18 juny de 1903. Pàg. 3
- 12 EL DIARIO DE PALMA. 11 agost de 1903. Pàg. 1. Sabem que finalment els cavallets no tengueren representació i no actuaren, tot i que figurassin al programa de les festes.
- 13 EL LIBERAL. 11 agost de 1903. Pàg. 1
- 14 GAZETA DE MALLORCA. *Vuytada de Festes. Dilluns dia 10*. 17 agost de 1903. Pàg. 2.

Un mestre que fa gran un poble

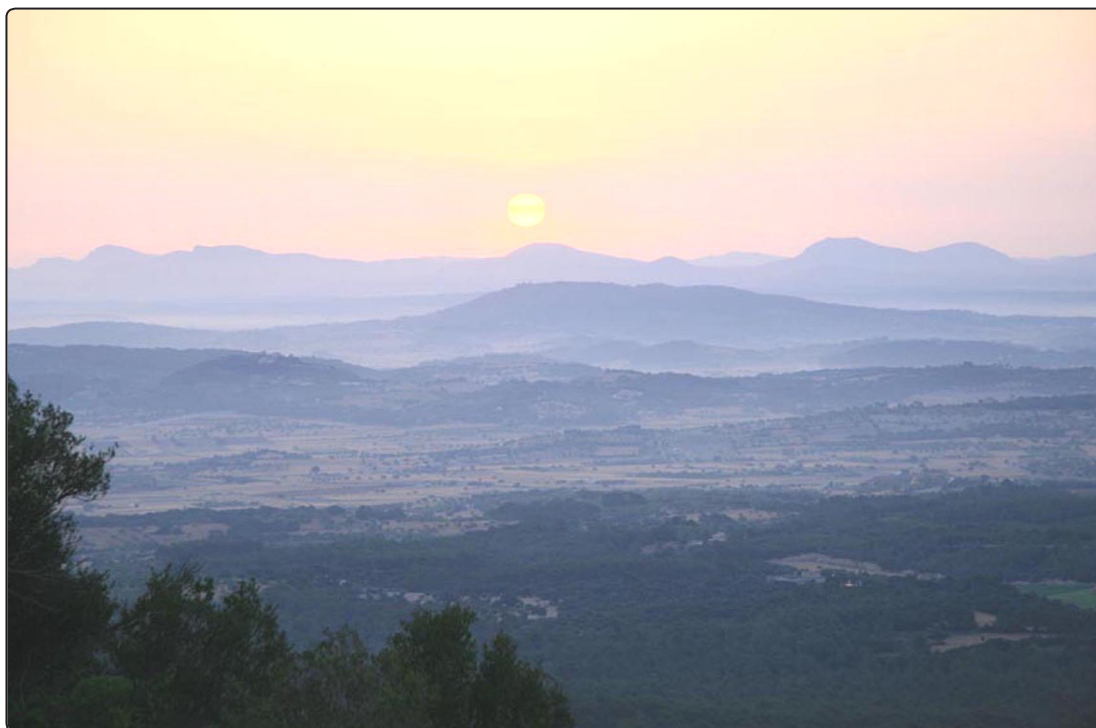
Manllevat de *Diari de Balears*
diumenge 25 de juny de 2006

Divendres passat, el poble d'Algaida participà de forma massiva en la festa de la jubilació de Gabriel Vich Miralles, mestre i director del Col·legi Públic Pare Bartomeu Pou durant els darrers trentatres anys. M'impresionà el testament moral i cívic d'en Biel, en el moment d'abandonar definitivament la seva vida professional. Al costat i en sintonia amb cadascun dels testimonis dels presents - el seu mestre i llegenda del magisteri illenc Melcior Rosselló inclòs, la seva paraula ens transportava a allò que ha estat la vida professional del mestre que ha educat i treballat personalment dues generacions completes d'algaidins, entre els quals la majoria dels quadres vius de la vida econòmica, cultural i política local. Interpretant la seva paraula i observant els seus gestos, el temps que la vetllada m'ho permeté, vaig tenir ocasió de pensar, imaginar i entendre quin era el perfil d'un mestre ideal i constatar tot el corrent d'empaties i sinèrgies positives que circulen entre una petita ciutadania, codis no escrits que fan possible l'esperança, la fe i el coratge d'observar la realitat d'una forma positiva. En Biel Vich ha tingut

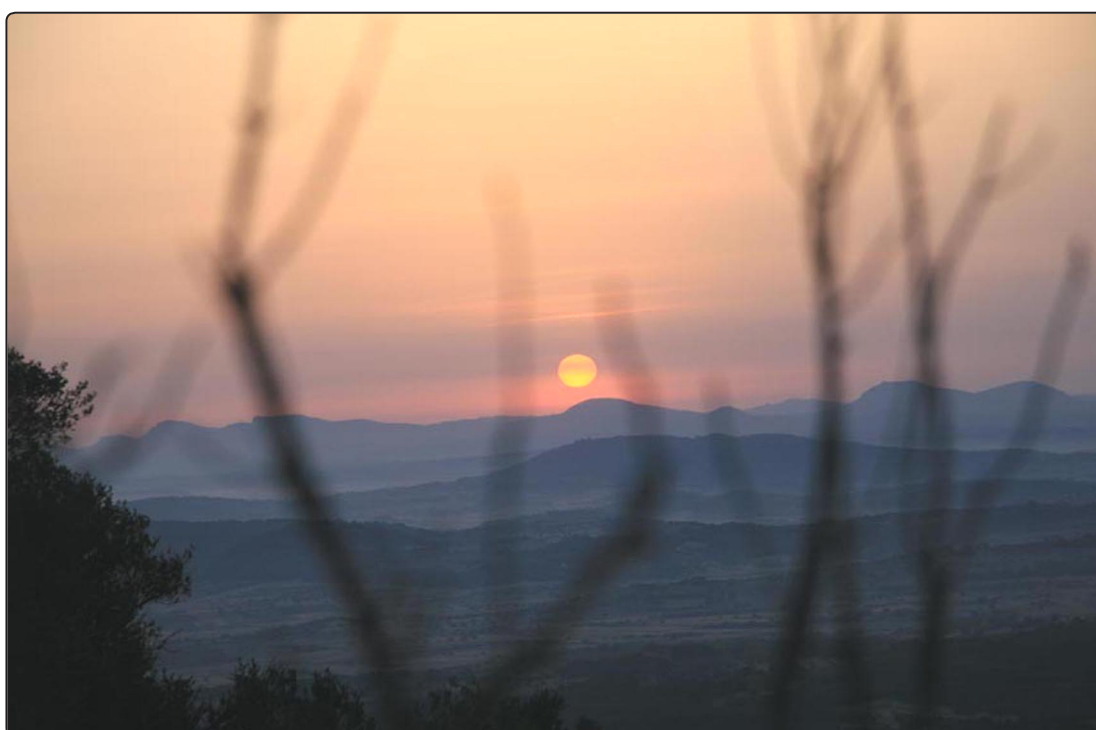
i té la gran virtut de saber canalitzar i projectar-se en els gestos petits, en els detalls, en la sensibilitat i en la convicció d'aquell que se sap protagonista i artesà de les micropedagogies de la quotidianitat. Admir dels mestres la capacitat de saber-ho ser, la vocació d'aquells que de forma pacient i diària es dediquen íntegrament a crear horitzons de futur als més petits, sent una fascinació especial per aquells que aspiren a fer la feina ben feta i que són conscients del tresor extraordinari que inoculen en cadascun d'aquells que tenen la sort de compartir trajecte amb ells. Divendres, tot un poble pogué constatar com podia sentir-se d'orgullós per haver tingut mestres, per reconèixer-s'hi com a poble i per seguir confiant en aquest model d'home llest, líder i humil que deixa en Gabriel Vich. Biel, no ho dubtis, tens un lloc entre els elegits, entre aquells que els algaidins hauran de tenir en compte si volen conèixer la seva història amb un poquet de profunditat.

Pere Fullana
Historiador

Hem pujat fins a Cura per rebre el Sol de Sant Joan i, quan hem arribat, l'astre vermell tot just ja havia caigut del llit. Les boires, com lleganyes que s'aferren als ulls, endolceixen els turons de l'illa. Ens agraden la llum, els perfils suaus, el Sol vermell com una magrana, la terra ara blavenca que ens ha vist créixer i néixer... Els especuladors pesseters no s'expliquen com poden existir encara tantes quarterades sense un camp de golf o un milenar d'apartaments... Dins aquest inventari d'alba, no hi poden mancar l'esbart de perdius ni els conills que, ells també, surten a donar la benvinguda a l'estiu.

Una passejada, dues estampes...

Miquel Serra

Una xerradeta amb...

Des de 1973, any que arribes al CP Pare Bartomeu Pou com a mestre, quins canvis més importants hi ha hagut al centre?

Molts i en tots els aspectes. Quan vaig arribar es feia ensenyança primària, érem vuit mestres per a vuit grups d'alumnes. Progressivament es va anar implantant l'EGB d'una manera escalonada, es van fer classes mixtes de nins i nines i tornàrem a tenir preescolar, que abans era a ca les Monges. Actualment som un centre on s'imparteix el segon cicle d'educació infantil i l'educació primària. Durant uns anys també s'impartí el primer cicle d'ESO, pareixia que la matrícula havia de minvar quan se n'anaren a l'IES de Lluçmajor; però, ben al contrari, ha crescut amb alumnes que provenen de famílies de fora. Actualment tenim tots els nivells desdoblats, som una escola de doble línia. Aquest curs hem estat 28 mestres, entre els tutors i els especialistes.

Al principi no hi havia hores dins l'horari de direcció, ni equip directiu. El director assumia les funcions de cap d'estudis i de la secretaria.

I referent al recinte escolar?

L'edifici ha sofert moltes transformacions per adaptar-lo a les noves necessitats. Amb l'EGB els dos blocs, de nins i nines, es vàrem comunicar mitjançant un passadís interior en detriment de la capacitat de les aules afectades, van desaparèixer el petit pati amb el coll de cisterna i l'habitatge que hi havia entre els dos blocs per construir-hi una sala d'usos múltiples (menjador) i s'hagueren d'habilitar altres espais per a aules.

Cal esmentar la construcció de l'edifici d'educació infantil i la guarderia municipal, posteriorment el nou edifici de l'escoleta municipal i ara l'edifici d'educació infantil de doble línia, una nova cuina i un gran menjador, que permetrà descongestionar l'edifici de primària, si bé serà

precisa d'una nova remodelació per adaptar-lo a les necessitats actuals.

Aquestes edificacions i el pavelló, totes necessàries, han reduït enormement el pati, s'haurà de fer un estudi per aprofitar la zona del davant, ara de pas.

Una de les situacions difícils fou quan es va prendre la decisió de tallar els pins. El claustre demanava una solució eficaç al greu problema de la processonària. La substitució per lledoners em pareix encertada.

Al número 3 d'*es saig*, març de 1981, ja férem la Xerradeta amb tu, com a director de les Escoles. Llavors et preguntàvem "la tasca d'un mestre es limita a les hores de classe?"

De cap manera, no s'acaba mai si som mestres i no funcionaris. En traspasar les barreres no deixes les preocupacions, no ho he aconseguit mai. La meva família ha viscut els meus estats d'ànim, els mals humors, els problemes... així com les alegries i satisfaccions. Sempre m'ha agradat parlar de l'escola i no m'ha molestat mai que vinguessin a ca nostra o m'aturassin pel carrer per consultar, criticar o transmetre'm suggeriment. De les crítiques s'aprèn i pots rectificar si t'has equivocat.

Fins ara has dedicat moltes hores del teu temps lliure a l'escola. Què faràs ara?

M'agradaria col·laborar unes hores setmanals amb qualche agrupació que ajuda la gent necessitada (a la presó, Projecte Home...) Dedicar més temps a la família, ara que està a punt de néixer la néta. Llegir més, anar d'excursió, fer esport i dedicar-me a una finqueta que ha estat una curolla, estar de manera tranquil·la amb la gent.

Ja veig que no tindràs temps d'avorrir-te!

Què destacaries d'aquests anys de director?

Fer-ne una valoració és molt difícil, però desta-

en Biel Vich, Vicó

caria alguns aspectes i circumstàncies que han incidit en favor de poder-me mantenir 26 anys de director. En primer lloc, he tractat els alumnes com a amics, els he donat confiança, llibertat i respecte, i a canvi hi ha hagut pocs problemes. Han passat més de 130 mestres i amb tots estic content, he tractat de donar-los tranquil·litat i suport, i ells s'han mostrat comprensius, col·laboradors i he sentit el seu suport. Però sobretot, la gran sort de poder comptar amb un equip directiu de bons col·laboradors i bon enteniment, en especial de Joan Montserrat com a cap d'estudis per la seva eficàcia, dedicació i serietat amb resultats extraordinaris. No vull deixar d'esmentar les bones relacions amb els distints Ajuntaments, la col·laboració de les AMPAS, la comprensió i col·laboració del servei d'Inspecció Educativa i les bones relacions amb els pares i mares. Sempre he donat una mà a tothom, especialment als més dèbils, als més senzills, als que tenien més problemes, perquè eren els que ho necessitaven més. És una satisfacció molt gran.

De l'equip directiu que en penses?

És bàsic, clau. Si el secretari, cap d'estudis i director no s'entenen, no es podran aconseguir mai els objectius. Cada membre té les seves funcions específiques, però junts han de formar un bloc i tots tres han de ser corresponsals de les determinacions, accions i problemàtiques que puguin sorgir. Jo he tingut la gran sort de comptar amb un col·laboradors que han assumit el seu paper.

Quin consell donaries a la nova directora i al seu equip directiu?

Que tinguin unió entre ells. Que siguin dialogants amb els companys, amb els alumnes, amb els pares... Que actuïn amb seny i sentit comú. Abans d'actuar meditar-ho bé, per aprendre les decisions més encertades. Els desig molta de sort.

Ha estat difícil viure al mateix poble on has fet feina? Avantatges i inconvenients.

“Ningú és profeta a la seva terra”, però a mi no m'ha estat gens difícil, ni com a mestre ni com a director. Possiblement ha influït que mai ningú m'ha molestat que vinguessin a parlar, a fer-me els seus comentaris.

Per a mi ha estat una satisfacció i un orgull fer feina a Algaida. Una gran avantatge és conèixer la pròpia realitat i manera de ser del municipi i poder participar activament de la vida del poble.

Hi ha qualche fet que t'hagi marcat d'una manera molt especial?

Entre moltes circumstàncies, la pèrdua de nou exalumnes que ens deixaren a la flor de la seva joventut, víctimes d'accident. Vull aprofitar per dedicar un record emocionat als germans Toni i Miquel Garau *de Can Bessó*, a Gabriel Oliver *de Marina*, a Miquel Amengual *de can Ferrà*, a Joan Trobat *de Can Massoles*, a Rafel Juan *des Marfil*, a Miquel Bonet *de Can Fava*, a tomeu Artigues *de Sa Tanca* i a Toni Cardell *de Can Vistós*.

Ja per acabar i amb moltes coses per dir, què vols afegir?

M'agradaria afegir un missatge de perdó a totes les persones que en algun moment s'hagin pogut sentir agraviades i un altre d'agraïment a tots els col·lectius, associacions i clubs que d'alguna manera han estat relacionats amb l'escola per la seva col·laboració i aportació.

Després de dues hores i mitja de conversa, i amb moltes coses que han quedat dins del tinter, Biel et donam l'enhorabona per aquesta decisió, et desitjam molta de sort i que gaudeixis plenament d'aquesta nova etapa que ara comences.

en Biel Vich, Vicó

Com no podia ser d'altra manera, aquest mes l'entrevistat és en Biel Vich, mestre de molts algaidins i algaidines, amic, conegut i apreciat de tothom, així li demostrà el poble sencer, el passat 23 de juny al sopar homenatge que li brindà.

Biel, com et sentires quan entraves al restaurant i veres tantíssima gent?

Tenia molt assumida la passa que donava cap a la jubilació i a més sabia que em preparaven un sopar, però no sabia res més. Quan vaig entrar i vaig veure aquella gentada, un gran nombre d'alumnes i exalumnes, companys i amics, gent que feia molt de temps que no veia, va ser com si posassin la guinda al pastís. Va ser impensable, sorprenent, impressionant i molt agradable.

Com tots sabem, aquest sopar homenatge es va fer amb motiu de la teva recent jubilació.

Quant d'anys has estat mestre d'Algaida i director de l'escola?

Duc 38 anys de mestre, dels quals 33 he estat a Algaida i 26 he estat el director de l'escola. Abans vaig fer feina a Son Espanyolet, a l'escola Annexa de Palma i a Consell.

Sé que t'emocionares molt, però què destacades d'aquell vespre?

Quan vaig saber que l'organització de la festa corria a càrrec del Claustre de mestres, de l'Associació de pares i mares d'alumnes i de l'Ajuntament, conjuntament, em vaig sentir molt content, molt agraït i molt il·lusionat. Ja al sopar, em calaren molt fort els missatges i les paraules meravelloses que em dedicaren diferents amics, tant en directe com per l'audiovisual que em dedicaren, entre els quals destacaria les paraules de Joan Montserrat, del batle, del rector, de don Melcior Rosselló, de dues alumnes, cadascú al seu nivell.

La teva és una jubilació voluntària, meditada i presa amb molta satisfacció, per què has fet aquest pas?

De director he donat tot el que he pogut, ara em trobo en un bon moment de satisfacció personal. Podria haver estat cinc anys més, però no som ambiciós, i pens que després d'aquesta etapa tan llarga, tant personalment com per a l'escola, serà bo donar pas a gent nova, que pugui posar en pràctica els seus projectes i il·lusions.

Tot i que faig aquesta passa, no me'n vaig gens cansat. Me'n vaig amb la mateixa il·lusió de quan vaig començar a fer feina, la que he mantingut tots aquests anys fins al darrer dia. Pensaré molt amb l'escola, però no l'enyoraré. Me'n vaig en el moment oportú, n'estic segur.

